

KAMERAMANLIK MESLEĞİNİN TEMELLERİ

İnsanoğlunun hareketli görüntü üretme arzusunun kökenleri Antik Yunan dönemine ve düşünürlerine kadar dayanmaktadır. Camera Obscura (Karanlık Oda) olarak bilinen ve ışığın nesnelere yansımaları prensibiyle bulunan karanlık odanın 15. yüzyılda Rönesans döneminde kullanıldığı bilinmektedir. Işığa duyarlı yüzeylerin bulunması süresinde Niepce ve Daguerre'nin çalışmalarının yanı sıra Eadweard Muybridge bir atın koşuş anı ve hareketlerini belgelemiş, ünlü Fransız fizyolog Etienne Jules Marey de bu alanda öncü isimlerden olmuştur. Aristoteles'in öngörüsü, Arap bilim adamlarının karanlık oda çalışmaları, Rönesans'taki gelişmeler, karanlık odanın resim alanında kullanılması, fotoğrafın icadı ve belgeleme ihtiyacı ile ilgilerini fotoğrafa yönelten bilim insanları hareketli görüntülerin keşfini sağlayan faktörler arasında yer almaktadır. 19. yüzyılın sonlarına doğru bir meslek olarak var olan kameramanlığın aslında insanın tarih sürecinde yaşadığı pek çok teknik ve sanatsal alanda yaşanan gelişme sonucunda ortaya çıkmıştır.

SİNEMA: HAREKETLİ GÖRÜNTÜLERİN KAYDEDİLMESİNDE KAMERAMANIN ROLÜ

Kameramanlık mesleği ilk olarak sinematograf aleti ve sinematik görüntünün ortaya çıkması ile başlar. Bu süreçte Edison'un hareketli görüntüler için Amerika Birleşik Devletleri'nde çeşitli çalışmalar yaptığı bilinmesine rağmen Fransız Lumiere kardeşlerin sinemanın mucidi olarak tanındığı ifade edilmelidir. Edison'un kamerasının büyük ve ağır olması Kinetoscope ismi verilen kameranın dış mekânlarda kullanılmasını imkânsız hâle getirmiştir. Bu nedenle Edison'un Kinetoscope'u bir stüdyo kamerası olmuş ve dış dünyanın nesnelere bu stüdyoya taşınmıştır. Lumiere kardeşlerin kamerası ise daha küçük ve taşınabilir. Bu kamera ile gerek Louis Lumiere'in kendisi gerekse birlikte çalıştıkları M. A. Promio gibi hem makinist hem kameraman olarak çalışan kişiler ilk çekimleri yapmışlardır. Sinemanın ilk dönemlerinde, kameraman hem çekim hem de gösterim kısmını gerçekleştiren kişiydi. Bu açıdan kameramanlık bugünkü anlamının dışında sinema makinistliğini de barındırmaktaydı. Günümüzde geniş bir ekiple gerçekleştirilen pek çok iş o dönemde kameraman tarafından tek başına yapılmaktaydı. Çekim öncesi kameranın taşınması ve kurulması, çekimin yapılması, ışıkların hazırlanması, optik düzenin kurulması, çekim sonrası filmlerin banyoları ve hatta kurgu bile kameraman tarafından yapılmıyordu. 1920 sonrası gerek optik gerekse teknik alanda yaşanan gelişmeler kameramandan beklentileri yeniden yükseltmiş ve estetik görüntüler elde edebilmek için özellikle film setlerinde kameramanın yanı sıra "görüntü yönetmeni" kavramı ortaya çıkmıştır. Bu durum setlerde kamera personelinin iş bölümünün düzenlenmesi anlamına gelir. Böylelikle görüntü yönetmeni kamera ve aydınlatma departmanının başı olarak kabul görür. Görüntü yönetmeni filmin yönetmeni ile birlikte ışıklandırma ve çerçeveleme konularında içeriğe göre kararlar alır. Görüntü yönetmenleri artık tek başına çalışan kameramanlardan farklı olarak daha geniş bir ekibi yönetmeye başlamışlardır.

TELEVİZYONUN BULUNUŞU VE TV KAMERAMANLIĞI DÖNEMİ

Telgraf ve ardından elektromanyetik dalgaların bulunmasını 1950'li yıllardan itibaren kullanımı yaygınlaşmaya başlayan televizyon izlemiştir. Televizyonun teknik olarak bulunmasında pek çok bilim adamının çalışmaları etkili olmuştur. İzleyiciler televizyonun seyirlik görsel malzemesine kameramanın ona ulaştırdığı görüntülerle ulaşmaktadırlar. Bu noktada izleyiciler sadece kameramanın bir nesneyi çekip çekmediğiyle ilgilenmekten çok kameranın gözü olarak olayı algılamaktadırlar. Sinema kameramanından farklı olarak televizyon stüdyolarında görev alan kameramanlar çekimlerde daha az teknik ayarla ilgilenmektedir. Kameranın teknik pek çok ayarı kamera kontrol odasında teknik yönetmen tarafından yapılırken, kameraman çoğunlukla kompozisyon ve çerçeveleme ile ilgilenmektedir. Bu noktada televizyon ekranı içerisinde görüntünün en temel öğesi kompozisyonudur. Televizyonda yönetmen, seyirciyi etkilemek ve seyircinin dikkatini ilgi merkezine toplayarak göze hoş görünmesini sağlamak amacıyla kameramanlardan aldığı görüntüyü seçerek birbiri ardı sıra yerleştirmektedir. Televizyona yönelik olarak hazırlanan yapımları gerçekleştiren yaratıcı ve teknik ekiplerin kalabalık olması ve iş yoğunluğu, çekimlerin genellikle özel olarak organize edilmiş stüdyo ve büyük platolarda yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Televizyon yayıncılığında kameramanlar çeşitli teknik ekip ve yayın kontrol odalarıyla işbirliği içerisinde görevlerini yerine getirirler.

SAYISAL GÖRÜNTÜ TEKNOLOJİLERİ VE KAMERAMANLIK

Sinema ve televizyon alanında kullanılan analog ve mekanik kameraların yerini tamamen görüntüyü sayısal olarak algılayıp depolayan aktaran sayısal kamera ve yardımcı araçları almıştır. Sayısal dönüşüm yalnızca kameraların değil yayıncılığın tümünün sayısal olarak yenilenmesiyle paralel olarak

sürmektedir. Kameramanlık mesleği artık yalnızca sinema ve televizyona yönelik olarak hazırlanan yapımların ötesinde internet üzerinden yayın yapan pek çok sayfa ve sayısal platforma yönelik olarak içeriklerin üretilmesinde yer almaktadır. Kameraman artık sayısal teknolojilerle yapacağı görüntü kaydı noktasında kullanacağı kamera ve yardımcı teknik ekipmanı belirlemekte ve yayın yapılacak platformun desteklediği görüntü formatı ve çözünürlüğüne göre çekimi gerçekleştirmektedir. Televizyon Yayıncılığında Sayısal Dönüşüm ve Kameramanlık Teknolojik açıdan ortaya çıkan yenilikler televizyonun görüntü kalitesini yükseltmesinin yanında internet ve mobil teknolojilerle iş birliği içerisinde kendini yenilemesine imkân tanımış ve bu durum televizyon yayıncılığının da içeriklerine etki etmiştir. Sayısal sistemlerden gerek istatistiksel verilere ulaşmada, gerekse reklam mesajlarının hazırlanmasında ve yapımında hatta yayınında (yayın otomasyon sistemleri) yararlanılmaktadır. Gelişen teknolojik olanaklar ve bilgisayar teknolojisinin sağladığı avantajlar sanal stüdyo adı verilen ve grafiksel olarak üç boyutlu mekânlar oluşturabilen özel yazılımlar yardımıyla çekim yapabilmeyi olanaklı kılmıştır. Sinemada Sayısal Dönüşüm ve Kameramanlık Sinema için üretilen yeni kameraların pek çoğu görüntüyü sayısal olarak işlemekte ve depolamaktadırlar. Kameraman, geçmiş dönem sinema kameralarında olduğu gibi magazin ya da kaset değişimi yerine görüntünün kaydedildiği sayısal ortamı kontrol etmektedir. Sinema setlerinde dijitalleşmeyle birlikte kamera ekibinde sayısal görüntüleme teknisyeni, aktarmacı ve video asistanı gibi yeni meslek ve görev tanımları ortaya çıkmıştır. Bir önceki dönemde 2. kamera asistanının yerine getirdiği magazin değiştirme görevini sayısal veri tabanlı kayıt sistemlerinde aktarım görevlisi almıştır. Gelişen teknolojik olanaklar ve sinemaya yönelik olarak üretilen yazılımlar sayesinde gerçek görüntüler ile bilgisayar destekli imajlar ile iç içe geçmiş bir şekilde gerçeğe çok yakın sanal mekân, kişi, nesne ya da atmosferi inşa edebilmektedirler. Sinema yapımlarında bu çekimlere yönelik olarak büyük stüdyolar içerisinde görsel efekt setleri kurulmaktadır. Kameramanlar bu noktada yeşil bir perde önünde gerçek oyuncuların görüntülerini sayısal CGI kompozitleme için uygun çözünürlük ve ışık değerleriyle gerçekleştirirler.

KAMERAMANLIK VE UZMANLIK ALANLARI

Kameraman, çeşitli yapım türlerinin üretilmesi sürecinde; çerçeveleme, çekim ölçekleri, kamera hareketleri ve kameranın teknik bilgisine sahip olarak konunun görsel olarak kayda alınması ve ilgili teknik araçların kullanımından sorumlu uzman kişidir. Kameramanlık mesleğinin ülkemizdeki tanınma durumu ve hukuksal statüsüne yer vermek gerekirse TRT Yönetmeliği'nde kameramanın görevleri şu şekilde ifade edilmektedir; “Kamerayı ve donanımını çekime hazır hâle getirmek, yapımcının veya muhabirin yazılı veya sözlü emirlerine göre, film veya video çekimlerini sanatla ilgili yetenek ve teknik bilgisi ile yerinde, zamanında ve kaliteli bir biçimde yapmak, kameranın bakım ve korumasını yapmak, yapımcının veya muhabirin çekim ile ilgili vereceği diğer görevleri yapmak.” Ülkemizdeki meslekleri ulusal standartlara göre yeniden düzenleyen Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından ise Kameraman (Seviye 4) ulusal meslek standardı, sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak değerlendirilmiş, MYK Medya, İletişim ve Yayıncılık Sektör Komitesi tarafından incelendikten sonra MYK Yönetim Kurulunca onaylanmıştır. Bu tanıma göre Kameraman (Seviye 4), İSG ile çevre koruma önlemlerini uygulayarak kalite sistemleri çerçevesinde; stüdyo, çekim platosu ve görüntü kayıt edilebilecek her yerde çekim öncesi hazırlıkları ve teknik ayarları yapan; yapımcı, yönetmen veya birim yöneticisinden aldığı komutlara uygun, estetik bakış ve inisiyatif katarak düzenlediği çerçevesini kayıt eden veya video sinyalini iletme işlemlerini gerçekleştiren ve mesleki gelişim faaliyetlerine katılan nitelikli kişidir. Yapımın özellik ve ihtiyaçlarına göre uzmanlaşmış farklı kameramanlık türleri bulunmaktadır. Bunlar; haber kameramanı, tv-stüdyo kameramanı, sinema kameramanı, hava ve su altı kameramanı, belgesel kameramanı, DSLR kameramanı, etkinlik ve stok kameramanlığı gibi alt dallardır.

KAMERAMANIN YAPIM SÜRECİNDEKİ GÖREVLERİ

Yapımın türüyle ve büyüklüğüyle ilişkili olarak kameramanın yapım sürecindeki görevleri farklılaşmaktadır. Kameramanın yapım sürecinde birtakım görevleri bulunur. Söz konusu bu görevleri sırasıyla yapım öncesi, yapım sırası ve yapım sonrası aşamaları çerçevesinde ele almak gerekli ve önemlidir. Yapım Öncesi Görevleri Yapım öncesi aşamasında kameramanın görevlerini şu şekilde sıralamak mümkündür: •Çekim hakkında detaylı bilgi edinerek çekim içeriği hakkında fikir geliştirmek •Yapıma uygun kamera ekipmanı hakkında öneri sunmak •Çekimle ilgili iş akışı ve planı yapmak •Çekim yapılacak mekân ve ışık koşulları hakkında bilgi edinmek •Teknik ekipmanlarının güvenli bir şekilde nakledilmesine rehberlik etmek •Kameranın kurulacağı alanı belirlemek •Çekimde kullanılacak ekipmanı test etmek •Çekim öncesi kameranın genel bakım ve korumasını yapmak • Objektif ve merceklerin bakım ve korumasını yapmak •Bataryaların hazırlanması ve korunması • Kamera ayaklarının kurulması ve korunmasını sağlamak •Çekimle ilgili araç-gereç ve ekipmanı test etmek •Kameranın son kontrol ve ayarlarını gerçekleştirmek Çekim Sırasındaki Görevleri Kameramanın çekim sırasındaki görevlerini şu şekilde sıralayabiliriz: •Çekim öncesi son hazırlıkları gerçekleştirmek •Kamera ve teknik malzemenin kurulumunu yapmak •Kameranın teknik ayarlarını gerçekleştirmek •Aydınlatma türüne uygun filtre ve beyaz ayarını yapmak •Çekimin gerektirdiği uygun kayıt formatını belirlemek •Diyafram ve enstantane ayarlarını yapmak •Ses kaydı kamera üzerinden gerçekleşecekse kamera ve mikrofon ayarlarını yapmak •Batarya, kayıt ortamı gibi malzemenin sorunsuz kullanımını sağlamak •Kameranın doğru konumlandırılmasını sağlamak •Konuya uygun çerçeveleme, kompozisyon ve kamera hareketlerini uygulamak •Yönetmen ve görüntü yönetmeniyle koordine içerisinde çekimi gerçekleştirmek •Çekim sırasında kendi ekibiyle ilgili aksaklıklara çözüm üretmek •Kamera aksesuarları ve gerekli bağlantı kablolarının yönetimini yapmak Yapım Sonrası Görevleri Yapım sonrasında kameramanın üzerine düşen görevleri şu şekilde sıralayabiliriz: • Kameraya kaydedilen görüntü ve sesin kontrollerini gerçekleştirmek •Çekim kaydının güvenli bir şekilde ilgili birimlere teslimini sağlamak •Kamera ve teknik malzemenin basit bakım ve korumasını yapmak •Teknik malzemenin sayımını yapmak •Kamera ekipmanlarını nakliye işlemi için hazırlamak •Bataryaların bir sonraki çekim için dolmuş işlemini başlatmak •Kamera ve diğer teknik malzemenin bir sonraki çekim için hazır olmalarını sağlamak KAMERAMANIN FİLM VE PROGRAM YAPIM EKİBİYLE ÇALIŞMASI Profesyonel film ve program yapımlarında kameraman sette kendi dâhil olduğu kamera ekibi, reji ekibi, yapım ekibi ve sanat ekibi ile ilişki içerisinde. Kameramanın kendi görev ve sorumluluklarını yerine getirirken diğer çalışanlardan neleri talep edebileceğini bilmesi, aksayan yönler konusunda onları uyarması, daha uygun olabilecek teknik çözümler konusunda öneriler

getirmesi ve filmin bütününe etki edebilecek aksaklıklar konusunda kamera vizöründen gördüğü hataları ilgili ekiplere bildirmesi gerekmektedir. Kameramanın Film ve Program Yapım Ekibindeki Sorumlulukları Yapım öncesi, çekim sırası ve yapım sonrasında kamera ve ilgili malzemenin kullanımı, bakımı ve korunması kameramanın görevidir. Çekim yapılacak ortamın aydınlatma koşullarına göre kameranın diyafram, enstantane ve beyaz ayarı gibi ayarlarını gerçekleştirir. Kameranın konumuyla ilgili önerilerini görüntü yönetmenine iletir ve kameranın kurulumunun gerçekleştirir. Televizyon içerisinde de yapımın türüne göre kameramanların uzmanlık alanları ayrılmaktadır. Birkaç kameradan oluşan stüdyo çekimlerinde görev alan kameraman ile futbol maçları gibi spor yayınlarda görevli kameramanların uzmanlık alanları birbirlerinden farklıdır. Kameramanın Diğer Set Çalışanlarıyla İlişkisi Sinema ya da televizyon yapımının yönetimiyle ilgili olarak çalışan reji ekibi, yapımın geçtiği dönemle ilişkili olarak mekân, kişi ve ortamın tasarımını sağlayan sanat ekibi, filmde gerekli olan her türlü izin, malzeme alımı, yer kiralanması gibi işlevleri yerine getiren yapım ekibi, filmin görsel olarak kayda alınmasında görev alan kamera ekibi ve bunların dışında yer alan pek çok ekip sürekli olarak iş birliği içinde çalışmak durumundadır. Kamera Ekibi Birden fazla kamerayla çekim yapılan yapımlarda çekilen tüm görüntülerin kontrol edilmesi, bu kameraların eş güdümlü olarak çalışabilmesi, çekimde ihtiyaç duyulan yardımcı teknik malzemenin koordinasyonu gibi konuların üstesinden gelebilmek için tek başına kameraman yerine daha profesyonel çalışabilen kamera ekibi ortaya çıkmıştır. Reji Ekibi Sinema ya da televizyona yönelik olarak üretilecek olan eserlerin ortaya çıkmasında birincil açıdan yaratıcı katkı sunan ve yönetmenin başında bulunduğu reji, yani yönetim ekibidir. Kamera ekibi, yönetmen ve görüntü yönetmeninden aldığı talimatları doğrudan uygulayarak yapımın görselleştirilmesini sağlar. Çekimlerin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi bu iki ekibin uyumuna bağlıdır. Sanat Ekibi Sinema ya da televizyon yapımında senaryonun ortaya koyduğu dönem, atmosfer ve karakterleri gerçekçi bir şekilde mekân, dekor, kostüm, saç ve makyaj tasarımı yaparak yeniden oluşturmak sanat yönetmeninin koordinasyonunda çalışan ekibinin görevleri arasındadır. Söz konusu mekânların ve dekorların gerçekçi bir şekilde inşa edilmesi yalnızca sanat ekibinin değil, bu mekân ve dekorları görsel olarak kayda alıp yorumlayacak kamera ekibinin de gayretleri sonucunda ortaya çıkar. Yapım Ekibi Yapım ekibi, sinema ya da televizyon için üretilecek televizyon dizisi, reklam vb. görsel işlerde, ürünün ortaya çıkması için mali açıdan desteği bularak ve sette işlerin mali, yasal, ekonomik olarak yürütülmesini sağlayan ekiptir. Kamera ekibi, set amiri ya da prodüksiyon sorumlusuyla olası ihtiyaçların bildirilmesi, çekimlerin en iyi şartlarda yapılabilmesi için çevresel düzenlemelerin yapılması gibi konularda sürekli irtibat ve iş birliği içindedir.

TELEVİZYON HABERCİLİĞİNE GENEL BİR BAKIŞ

Günümüzde teknolojik gelişmelerin getirdiği yenilikler kitle iletişim araçlarının da yapısal değişimine ön ayak oldu. Akşamdan akşama yayınlanan haber bültenlerinin aksine artık yirmi dört saat yayın yapan ve saat başı sürekli son dakika haber veren haber kanalları var. Prime-time’da en çok izlenen programlara bakıldığında ilk 10 program arasında haber bültenleri yer almakta. Bunun nedeni günümüz insanının haberlere ulaşmak için beklemek istememesi. İzleyiciler günlük yaşamını haberlere göre düzenlemekte; iş hayatı, siyaset haberlerle şekillenmekte. Buna paralel olarak habercilikte yoğun bir rekabet ortaya çıkmıştır. Herhangi bir olayı flaş haber olarak kimin daha önce yayınlayacağı çoğu zaman saniyelerle ölçülen bir yarışa dönüşmektedir.

HABER KAMERAMANININ TANIMI VE GENEL ÖZELLİKLERİ

Haber kameramanlığı uluslararası ortak özelliklere sahip kalıpları ve çerçevesi belirlenmiş bir meslektir. Türk Standartları Enstitüsü Meslek İhtisas Grubu’na hazırlanan haber kameramanının tanımı şu şekilde yapılmıştır: “Kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla ulusal ve uluslararası ekonomik, siyasal, kültürel, sportif ve toplumsal olayların, savaşların ve doğa olaylarının yerinde izlendiği, izlenen olayların inisiyatif kullanılarak görüntülediği, görüntülerin estetik ve sanatsal anlayış da yansıtılarak meslek etiği ve habercilik kurallarına bağlı kalınarak çekildiği, görüntülerin en kısa sürede dünya kamuoyuna aktarılmasının sağlandığı meslek dalı”. Haber kameramanı hızlı ve doğru karar verme yeteneğine sahip olmalı ve bunun yanı sıra koordinasyon yeteneğine de sahip olmalıdır. Medya etiği çerçevesinde olayları görüntülerken tarafsız kalmalı; yorum ve haberi birbirinden ayırabilmeli, özellikle kışkırtıcı davranışlardan kaçınmalıdır.

HABER KAMERAMANININ GÖREVLERİ

Habercilik bir ekip işidir. Ekipte yer alan herkes, üretilen her bir habere kendi görev alanı içerisinde katkı sunar. Haber kameramanı olayları ve etrafındaki insanları gözlemleyen bir bakış açısına sahip olmalıdır. Bu mesleği yaparken olayları hem analiz etme hem de yorumlama kapasitesine sahip olmalısınız. Haber kameramanının malzemesi, haber değeri olan her türlü olay, kişi ve nesnedir. Haber kameramanı çektiği görüntülerle yazının sıradanlığını aşarak izleyiciye görsel bir deneyim sunar. Haber kameramanı çalıştıkları kurumların bir temsilcisi olarak hızla gelişen olayları mümkün olduğu kadar eksiksiz ve hızlı bir şekilde görüntüye alabilmelidir. Haber izleyicisi, nadiren görebileceği ya da gidemeyeceği yerleri görmeyi, etrafta olup biten olayları gerçekçi bir bakış açısıyla izlemeyi ister. Bu yüzden kameraman, habere konu olan olay, kişi ya da nesne -bu ister tanınmış bir kişi olsun ya da trajik bir olay- soğukkanlılığını koruyarak doğrudan ve gerçekçi görüntüler yakalamalıdır. Haber türü ne olursa olsun, haber kameramanı çoğu zaman yorgunluk, tehlike ya da korku dolu anlarla karşı karşıya kalabilmektedir.

HABER KAMERAMANLIĞINDA EN SIK ÇEKİLEN HABER TÜRLERİ

Haber kameramanı olarak en sık çekeceğiniz haber türlerine başlıklar hâlinde aşağıda yer verilmiştir. Basın Toplantıları - Konferanslar Bu tür çekimlerde ilk yapmanız gereken konuşmacıyı çekebileceğiniz en iyi açıyı bulup kameranızı ona göre konumlandırmaktır. Konuşmacının arkasında yer alan fonda haberin özünü bozacak herhangi bir desen, amblem, logo, bayrak vs. olup olmadığını kontrol edin. Toplumsal Gösteriler Bu tür haber çekimlerinde öncelik kendi güvenliğiniz ve sağlığınızdır. Olayların içine girip daha sıcak ve anı anlatan görüntüler yakalamalısınız. Polis Adliye Olayları Bu tür haber çekimleri esnasında tıpkı toplumsal gösterilerde olduğu gibi tehlikeli anlar hiç beklemediğiniz anlarda ortaya çıkabilir. Görüntü atlamamak için sürekli gözlerinizi dört açmalısınız. Çünkü çekemediğiniz atladığınız her an size pişmanlık olarak, hatta bunun tekrarında maaş kesintisi olarak geri dönecektir.

HABER KAMERAMANLIĞINDA KULLANILAN EKİPMANLAR

Gittikçe ucuzlayan ve erişilebilir hâle gelen teknolojiler ve dijital fotoğraf makineleri sayesinde yapım süreci son on yılda hızla değişmiştir. Kameralar farklı şekil ve büyüklükte üretilir. Akla gelebilecek her türlü kullanıcıya hitap edebilecek şekilde tasarlanırlar. Olasılıklar sonsuzdur. Ekipmanlar değişip giderek daha uyumlu bir hâle geldikçe yapım teknikleri de yeni olanaklardan yararlanmak üzere gelişmiştir. Akıllı sistemler bugüne uyum sağlamakta ve eskilerin yerini almaktadır. Kamerayı doğrultmaktan, özneyi takip etmekten ve görüntüyü yaklaştırıp uzaklaştırmaktan daha fazlasının yapılması gerekmektedir. Eng Kameralar Küçültülmüş kamera ve özellikle küçük formatlı video kayıt cihazlarının geliştirilmesiyle, kamera tasarımı ve görünüşündeki radikal değişimler ortaya çıkmıştır.

Elektronik görüntü üretimindeki artış özellikle video alıcısı kameralara yönelişi arttırmış, omuzda taşınabilir video yapım sistemleri gelişmiştir. 1981 yılında ilk profesyonel video alıcısı ENG kamera geliştirilmiştir. ENG kameraları, stüdyo kameralarından ayıran en belirgin fark portatif ve kameraman tarafından taşınabilir olmasıdır. Üçayaklar (Tripodlar) Ve Tekayaklar (Monopodlar) Kamera aksesuarları arasında belki de en önemlisi tripoddur. Üçayaklı kamera sehпасı olarak da bilinen tripod, kameranın dikey ve yatay düzlemde belirli bir hızda titremeden ve sallanmadan hareket etmesine olanak sağlar. Tripodun uzunluğu ayarlanabilen ayakları pan (panaromik) ve tilt (dikey hareket) yapmasını sağlayan hareketli ama sabitlenen bir kafası vardır. Tripodun kafasında kamerayı sabitleyen ve takıp çıkarılabilen bir kızak mevcuttur. Tekayak yanınızda taşıyabileceğiniz yararlı bir araçtır. İç içe geçebilen, uzunluğu ayarlanabilen metal bir tüpten oluşur. Kameranın altında bulunan bir sokete vidalanarak kullanılır. Ayağınızla, dizinizle veya bacağınızla sıkıştırdığınızda iyi bir destek vazifesi görür. Mikrofonlar Mikrofonlar çok çeşitli boy ve biçimde tasarlanmışlardır. Genellikle teknik dizaynlarıyla “dinamik” veya “beslemeli” şeklinde tanımlanırlar. Diğer yandan ses alma modellerine göre de “ her yönden (omni)” veya “tek yönden (uni direksiyonel)” olarak adlandırılırlar. Yaka Mikrofonu (Lavalier) Bu tür mikrofonlar aşırı küçük ve her yöne duyarlı yoğunlaştırıcı bir mikrofon türüdür. Kablolü ve kablosuz modelleri vardır. Özellikle röportaj çekimlerinde ve genel plan çekimlerde mikrofonun ve kablonun gözükmesini istemediğiniz anlarda çok yararlıdır. Röportaj Mikrofonu Bu mikrofonlar elle tutulmak için tasarlanmıştır. Dinamik oldukları için elektrige ihtiyaçları yoktur. Çok yakından ses alma özelliğine sahiptir. Ortam gürültüsünü almazlar. Çok kalabalık ve gürültülü ortamlarda çevre sesi çok düşük kalacağından rahat ve temiz bir ses kaydı almaya yardımcı olur. Bu mikrofonlar sağlam olmalıdır. Serbest tutuş imkânı sağlamalı ve etkin bir rüzgâr başlığına sahip olmalıdır. Çünkü rüzgâr başlığı rüzgârdan kaynaklanan ses patlamalarını en aza indirir ve temiz bir ses kaydı alınmasını sağlar.

HABER KAMERAMANLIĞINDA RÖPORTAJ TEKNİKLERİ VE İPUÇLARI

Bu bölüm, televizyonculukta yaygın olarak kullanılan röportaj tekniklerini kapsamaktadır. Röportaj bir gazeteci, televizyoncu için hayati öneme sahiptir. Röportaj, bir TV prodüksiyonunun en önemli parçasıdır. Bilgi toplamanın ve o bilgiyi sunmanın en hızlı, en ucuz ve en kolay yoludur. Röportaj Hazırlığı Röportaj çekimi geri dönüşü olmayan ve hata affetmez bir süreçtir. Bundan dolayı, ilk olarak her şeyin eksiksiz olmasını ve ekip için işin rahat ve sorunsuz devam etmesini sağlamak çok önemlidir. Röportajda eğer bir şeyler yanlış gitmeye başlarsa veya çekim beklenenden daha uzun zaman alırsa amacının dışına çabuk sapar. Bu nedenle program yapımcısının tüm organizasyonu eksiksiz yapması gerekir. Röportaj Terminolojisi Bu alanda kariyer yapmak isteyen kameraman adaylarının röportaj terminolojisini bilmesi gerekir. Röportajda kullanılan terminolojik unsurlar sırasıyla şunlardır: Konuk (Quest): Röportaj yapılan kişi Tek kişilik çekim (One-Shot): Bu çekim, konuk veya röportajı yapan kişiyi içerir. Genellikle bel çekimi kullanılır. Biraz daha dar çerçeveler de tercih edilebilir. Back-Cut Question: Konuğun bulunduğu taraftan, röportajı yapan sunucunun sorduğu soruyu içeren çekimdir. Noddy Shot: Genellikle sunucunun röportaj esnasında konuya verdiği reaksiyonları (onaylama, karşı gelme, gülümseme vb.) ifade etmek için kullanılır. Röportaj esnasında veya röportaj bitiminde çekilir ve kurgu esnasında insert olarak kullanılır. Röportaj Tekniğinde Çerçeveleme Normal çekim kurallarına ek olarak röportaj tekniğinin kendine has birtakım standart kuralları vardır. Röportaj tekniğinde sert profil çekimlerden uzak durulmalıdır. Konuğun veya sunucunun iki gözünü de görmek gerekir. İnsanlar konuşan birinin tüm yüzünü görmeye alışkındır, eğer röportaj sırasında bunu sağlayamazsanız izleyici bu durumdan rahatsız olur. Röportajlar genellikle bel çekimden göğüs çekime geçiş gösteren bir sıra takip eder. Daha geniş çerçeveler istendiğinde genel veya detay çekimler sık kullanılan çekim ölçeğidir. Çekim Sıralaması Çoğu röportaj, sunucu ve konuğun birbirinden ayrı çekimleri ile başlar. Kç için yeterli boşluk bırakıldığından emin olunmalıdır. Röportaj başlangıcında konuğun ve sunucunun aynı ölçekte olmasına dikkat edilmelidir. Röportajın ilerleyen dakikalarında farklı çerçeveler kullanılabilir. Röportajda Kompozisyon Röportaj için öncelikle konuya uygun arka planın bulunduğu uygun bir mekân seçilmelidir. Eğer röportaj dışarıda yapılıyorsa tanımlanabilir bina veya herhangi bir simge kullanılabilir, eğer röportajı içeride yapıyorsanız konuyla ilgi resimler, logolar vb. kullanabilirsiniz. Işık kullanarak farklı ortamlar yaratabilirsiniz. Örneğin yumuşak düşük seviyede kullanılan ışık ortamı daha samimi bir hava katarken, kullanılan sert ışık ortamı daha seviyeli ve tartışma havasına sokar.

WOX POP

Wox pop, Latince “vox populi”den gelen “halkın sesi, halkın görüşü” anlamda bir deyiştir. Halkın bakış açısını, görüşlerini, olaylara karşı tutumlarını öğrenmek için uygun bir seçimdir. Bu teknikte insanlar rahatça düşüncelerini yansıtır. Soruları hızlı sormak önemlidir. İnsanların “arkadaşlarım ne der veya kamerada nasıl görüneceğim” şeklinde düşünceye kapılmalarına asla fırsat verilmemelidir. Kısa ve kesin sorular sorulmalıdır. Çekim ölçeği genellikle göğüs plan veya omuz plandadır. Çekimlerde konuşmacılar resmin sağında veya solunda birden fazla alınmalıdır. Bu kurguda kolaylık sağlar.

HABER KAMERAMANLIĞINDA KARIYER

Haber kameramanlığı konusunda kariyer planı yapan herkes, kamu ve özel yayın yapan televizyon

kanallarının haber dairesi ile haber ajanslarında çalışabilmektedirler. Özellikle iletişim fakültelerinin gazetecilik ve radyo tv sinema bölümleri ile ilgili yüksekökol öğrencileri bu bölümlere başvuruda bulunur. Başvuru sırasında özgeçmişinize akademik çalışmalarınız ve okul dönemi boyunca elde ettiğiniz tecrübeleri mutlaka belirtmelisiniz. Bir televizyon kanalında yaptığınız staj ya da okul döneminde yaptığınız çalışmalar sizi diğer adaylar arasında bir adım öne çıkaracaktır. Yabancı dil bu alanda kariyer basamaklarını hızlı tırmanabilmeniz için en önemli etkenlerden biridir. Herhangi bir yabancı dil bilginiz varsa bunu da özgeçmişinize eklemeyi unutmayın. Yaptığınız işleri, yani portfolyonuzu 2-3 dakikalık bir görsel sunuma (showreel) dönüştürerek özgeçmişinize mutlaka eklemelisiniz. İletişim bilgilerinizi eksiksiz yazdığınızdan emin olun. Kariyerinize ilk adım attığınız andan itibaren başvurduğunuz alanı olabildiğince geniş tutmalısınız. Ulusal ve uluslararası kurumların bir listesini hazırlayarak yapacağınız başvurular işinizi kolaylaştıracaktır.

TELEVİZYON

Gelişmiş ve çağdaş toplumların en etkin ve en yaygın kültür üretme makinesi olan televizyon, yaşadığımız yüzyıla damgasını vuran ve kitleleri etkilemesi bakımından en güçlü kitle iletişim araçlarının başında gelmektedir. Televizyon kelime olarak tele (uzak) ve vidi (görme) kelimelerinin birleştirilmesi ile oluşmuş, uzaktan görme anlamına gelmektedir. Teknik anlamda televizyonun çalışma prensibi insan gözü model alınarak oluşturulmuştur. İnsan gözü gördüğü resmi retinada noktalara böler ve bu noktalar sinirler ile beyne taşınarak orada değerlendirilir. Televizyonda da benzer bir süreç hâkimdir. Kablo demetiyle gelen bilgiler yatay ve dikey satırlar hâlinde taranırlar. Taranan veriler uzaktaki alıcı aygıt ile perde üzerine yansıtılarak görüntü meydana gelir ve bu süreç sürekli tekrarlanır. Televizyonda yayınlanacak bir programın üretim süreci senaryoyu yazan senarist ile başlar. Senarist bir fikirle yola çıkar ve deneyimini, bilgi birikimini, dünya görüşünü harmanlayarak programın senaryosunu, taslağını ortaya çıkarır. Programın çekim aşaması, kameramanın kameradaki kayıt (rec) tuşuna basmasıyla başlar.

KAMERA ve BÖLÜMLERİ

Kökene Latince “Camera Obscura”ya dayanan ve “Karanlık Oda” olarak bilinen kameranın çalışma prensibi, ışığın elektriksel işarete dönüştürülmesi temeline dayanır. Kamera, ışığı alan ve kontrol eden objektifle ışığı kaydeden film için mekanik ortam sağlayan bir aygıttır. Kameralar genelde üç ana bölümden oluşurlar: Objektif, Gövde ve Vizör (Bakaç). Objektif Objektif, ışığın kameraya ilk geldiği bölümdür. Objektifin içerisindeki merceklerden geçen ışık burada küçültülüp yoğunlaştırılır ve görüntüleyiciye düşürülür. Burada elektrik sinyaline çevrilip kaydedilir. Objektif olmadan görüntünün oluşması ve kaydedilmesi mümkün değildir. Yapı olarak iki tür objektif türü vardır. Değişken odak uzaklıklı objektif zoom özelliği taşır ve yayıncılık sektörü bu tür objektifleri yaygın olarak kullanmaktadır. Sabit odak uzaklıklı objektifte ise zoom yoktur. Çoğunlukla sinema ve reklam sektörünün kullandığı bu tür objektiflerden daha kaliteli ve daha estetik görüntüler elde edilir. Televizyon dünyasının kullandığı zoom objektif sistemi kameramana odak mesafesini ayarlayabilme imkânı sunar. Objektif üzerindeki bileziği (halkayı) çevirerek ya da zoom motorunu kullanarak metrelerce uzaktaki bir nesneye ya da kişiye yakınlaşma olanağı sağlar. Vizör Vizör kameranın çektiği görüntüyü gösteren bölümdür. Kameramanın görüntü seçtiği, uygun çerçeveyi hazırlayıp, düzenleyip verdiği ve yaptığı netliği gördüğü yerdir. Bunun dışında kameranın batarya durumunu, zamanı (timecode), kayıt için kalan süreyi, diyafram aralığı gibi bilgileri de gösteren LCD ekrandır. Bir anlamda izleme monitörü olan vizör, bazı kameralarda sadece renkli lcd ekran şeklinde iken bazılarında ise hem siyah beyaz hem de renklidir. Gövde Kamera gövdesi görüntünün kaydedildiği, işlendiği, çeşitli düğmeler ile farklı ayarların yapıldığı bölümdür. Eski kameralarda kamera tüplerinin ve CCD’lerin (charge coupled device) bulunduğu bu bölümde günümüzde objektiften gelen ışığı elektrik sinyaline çevirip kayıt kartına gönderen elektronik aksam bulunmaktadır. Gövdede güç anahtarı (on-off switch ya da power), kayıt yuvası, batarya, filtreler, ses kontrol, gain (kazanç), white balance (beyaz ayarı), auto black (siyah ayarı), shutter speed (örtücü hızı) düğmeleri bulunmaktadır. Güç anahtarı kameranın açılıp kapatıldığı yerdir. Çekim yapmak isteyen kameraman önce power tuşunu açmalıdır. Kayıt yuvası ise çekilen görüntünün kaydedildiği ortamdır. Önceleri çeşitli kasetlere kaydedilen görüntüler günümüzde hafıza kartlarına kaydedilmektedir. Filtreler gerçek rengi ve ışık seviyesini yakalamak için kullanılırlar. Gövde üzerinde dört filtre bulunur. Birden dörde kadar olan bu filtreler kelvin sıcaklık değerine göre numaralandırılmışlardır. Bir numaralı filtre 3200 kelvin renk ısısına sahiptir. Kamera bu filtreye alındığında genellikle iç ortamda sarı ışıktaki ya da stüdyo ortamında çekim yapılmaktadır. Üç numaralı filtre seçildiğinde 5600 kelvin renk ısısına göre çekim yapılır. Güneş ışığının hâkim olduğu ve gökyüzünün açık ya da hafif bulutlu olduğu ortamlarda kullanılır. Her ortamın kendine göre ortalama kelvin değeri vardır. Filtrelerle bağlantılı olan bir diğer ayar da beyaz ayarıdır. White balance olarak bilinen bu ayar doğru renklerin yakalanmasını amaçlamak için dizayn edilmiştir. Işıkların renk sıcaklıkları her ortamda ve zamanda farklılık gösterir. Ortama uygun filtre seçmek doğru görüntüyü elde etmek için yeterli değildir. Doğru filtrenin yanında doğru beyaz ayarı da gereklidir. Beyaz ayarı çubuğunun yan kısmında Shutter Speed (Örtücü Hızı) switchi bulunur. Özünde video sinyalinin pozlama hızını belirlese de kamerada birçok ayar ile dolaylı olarak bağlantılı durumdadır. Shutter ışığın kameraya girmesinde doğrudan etkilidir. Gain (kazanç), kameranın ışığa ihtiyacı olduğu durumlarda başvuru kaynaklarından biridir. Kameramanın haricî ışık kullanma imkânı yoksa

yapabileceği tek hareket gain vermektir.

TELEVİZYON KAMERALARI

Televizyon için kullanılan kameralar kullanım amaçlarına göre temelde iki çeşittir: EFP ve ENG Kameraları ve Stüdyo Kameraları. EFP / ENG Kameralar EFP / ENG kameralar taşınabilir kameralardır. Haber ve programların dış çekimleri için kullanılır. Enerjilerini bataryadan karşılayan bu kameralar üzerinde küçük bir spot ışık ve yanında bir mikrofon ile kullanılır. Gerekli durumlarda üçayak (tripod) üzerine konarak çekimler gerçekleştirilebilir. Stüdyo Kameraları Özel bir destek sisteminin yardımı olmaksızın hareket ettirilemeyecek kadar ağır ve yüksek kaliteli kameralardır. Stüdyo kameraları haberler, açık oturumlar, stüdyoda çekilen ve günlük yayımlanan dramalar, televizyon aracılığı ile yapılan eğitimlerin ders çekimleri vb. çekimlerde kullanılırlar. Stüdyo dışında spor karşılaşmaları, sempozyumlar, mitingler, törenler ve konserler gibi dış çekimlerde de kullanılabilir. Stüdyoda kameralar rejiye bağlı iken dış çekimlerde reji görevi üstlenen canlı yayın araçlarındaki sisteme bağlıdır. KAMERAMAN Çekim ekibinde yer alan kameraman, kamerayı ve kamera ile ilgili tüm aksesuarları kullanmakla görevli kişidir. Set ortamında görüntü yönetmeni varsa istediği görüntüleri çekmekle yükümlüdür. Yoksa yönetmen ile direk iletişim hâlinde olur ve yönetmenin istediği görüntüleri verir. Kameraman stüdyo, çekim platosu ve çekim yapılabilecek her yerde ekip çalışması içerisinde görüntüleri kamera ile kaydeden elemandır. Günümüzde kameramanın çalışma alanları çeşitlilik göstermektedir. Genel yapı itibarıyla sinema, televizyon ve freelance (serbest) olarak ayrılabilir. Sinema sektöründe görüntü yönetmeni ile beraber set ortamında çalışan kameramanın görev tanımı ile televizyon kanalında maaşlı çalışan kameramanın görev tanımı farklıdır. Daha da ileri gidersek televizyon kanalında stüdyoda çalışan kameraman ile aktüel çekimlere giden kameramanın yaptığı işler de farklılık göstermektedir. Aktüel Kameraman Aktüel kameraman, haber, spor, magazin, fragman, programlar için çekimleri gerçekleştiren kameramandır. Stüdyo ve Stüdyo Kameramanı Stüdyo, içinde özel cihaz ve dekorların bulunduğu mekânlardır. Fiziksel olarak yüksek tavan ve geniş alanlara sahip stüdyolarda çalışan kameramanlar da stüdyo kameramanı olarak adlandırılırlar. Türk Dil Kurumu'na göre stüdyo kelimesinin dört anlamı vardır. Fransızca 'studio' olarak yazılan kelime; bir odalı daire, sanat çalışmaları için düzenlenmiş oda, fotoğrafçının çalıştığı alan ve sinema, televizyon ve radyo için film çekilen, ses alınan ve yayın yapılan yer olarak tanımlanmıştır. Stüdyo; dış ortamdan gelebilecek her türlü tesire kapatılmış, özel ses ve ışık sistemlerine sahip yapay ortamlar olarak tanımlanabilir. Fiziksel anlamda normal odalardan biraz daha yüksek ve geniş olan stüdyolar, ısı yalıtımlı olmasının yanı sıra ses yalıtımına da sahip olan yapılardır. Stüdyo kameramanı stüdyodaki kameraları kullanmakla sorumlu kişidir. İhtiyaç hâlinde aktüel çekimlere de çıkabilen stüdyo kameramanı, televizyon kanalının bünyesinde yer alan haber bültenlerinin ve içyapım programların kameramanlığını yapar. Stüdyo kameramanı çekim için hazırlıklara başladığında önce kamerası ile ilgilenir. Kamerasının pozisyonunu uygun bir duruma getirir ve yayın sırasında bir problem yaşamamak için gerekli önlemleri alır. Uygun filtreyi seçer, beyaz ayarını alır, interkom'unu kontrol eder, kamerasını yayına hazır hâle getirir. Televizyon stüdyolarında genelde üç ve daha fazla sayıda kamera ile çalışılır. Yönetmen isteklerini haberleşme sistemi interkom üzerinden aktarır. İnterkom, yayının gerçekleşmesinde görevli olan kameramanlarda, stüdyo şefinde, teknik yönetmende, Vtr (video teyp recorder) ve Kj (karakter jeneratörü) operatörlerinde bulunur. Kulaklık ve mikrofondan oluşan sistem kişilerin birbirleriyle sürekli iletişim hâlinde kalmasına olanak sağlar. Genelde yönetmen konuşur diğerleri dinler. Sıra dışı bir durum ya da olay gerçekleştiğinde tüm görevliler mikrofonlarını kullanabilirler. Çoğu rejide yönetmen ile teknik yönetmen yan yana olur. Teknik yönetmenin görevi CCU (Kamera Kontrol Ünitesi) ile kameralardaki ayarları kontrol altında tutmaktır. Gerektiğinde kamera kontrol ünitesini kullanarak ayarları değiştirebilir. Kamera kontrol ünitesinde diyafram ayarının yanı sıra shutter, gain, white balance, gibi birçok farklı ayar da yapılabilmektedir. Stüdyo kameramanı sadece yönetmenle değil stüdyo şefi ile de iletişim hâlinde olmalıdır. Çünkü programa giriş için yapılan geri sayımlar ve stüdyodaki akışın planlanması ve koordine edilmesi stüdyo şefinin görevidir. Müzik ve şov gibi çok sayıda kamerayla çekilen programlarda stüdyo kameramanları üslendiği görevler bakımından farklılık gösterirler. Stüdyo kameramanı yönetmenin isteklerini eksiksiz yerine getirebilmesi için kameraya ve tüm ayarlarına hâkim olmalıdır.

AKTÜEL KAMERAMAN

Kamerayı kullanan kişiye kameraman denir. Kamerayı stüdyoda kullanan kişiye stüdyo kameramanı, sinema veya dizi film, drama, belgesel, müzik, sanat, din, spot, reklam, eğitim, kültür gibi programları stüdyo dışı ortamlarda çeken kameramana “aktüel kameraman” denir. Aktüel kameramanın öncelikli görevi sorunsuz bir çekim gerçekleştirip kurgu birimine ya da görevlisine görüntüleri teslim etmektir. Sorunsuz çekim için bazı görevleri yerine getirmelidir. Çekim öncesi malzemelerini hazırlamak, iş planı ve ön hazırlık yapmak, çekim yerine zamanında gitmek, diğer ekip arkadaşlarıyla koordinasyonu sağlamak gibi görevlerin yanı sıra, çekimden sonra görüntüleri izleyip bir sorun olup olmadığını kontrol etmelidir. Aktüel Kameramanların Görev Alanları Aktüel Kameramanın görev alanı televizyon programının niteliğine göre değişir. Bazen çok karanlık bir odada, bazen de yüksek rakımlı bir dağın tepesinde çekim yapar. Dolayısı ile kameraman çekimler için her türlü şarta uygun hareket etmelidir. Aktüel kameraman kendi çalışacağı ortamı hazırlar. Kamera, ışık, ses, çekim için gerekli tüm malzemelerin tüm sorumluluğu aktüel kameramandır. Kamerasını kurar, ışığını yapar, sesleri kontrol eder. Gerektiğinde dağcı kıyafetleri, gerektiğinde de çöle uygun kıyafetleri olması gerekir. Aktüel çekimler dünyanın her yerinde olabilir. Bu durum kameramanın evinden işinden ve sosyal yaşantısından ödün vermesine yol açar. Hem fiziki hem de psikolojik bakımdan bu tür durumlara hazırlıklı olmalıdır. Aktüel Kameramanların Kullandığı Kameralar Aktüel kameramanlar genelde ENG (Electronic News Gathering) olarak bilinen haber kameralarını kullanırlar. ENG kameralar diğer kamera türlerine göre daha basit, hızlı ve taşınabilir olması sebebiyle tercih edilir. Çekilen görüntü anında gövdesinde bulunan kayıt ünitesine kaydedilir ve gerektiğinde kayıt verici aracılığı ile başka kaynaklara aktarılabilir. Ancak bazı televizyon kanalları EFP (Electronic Field Production) kameraları haber amaçlı olmasa bile program çekimlerinde kullanabilmektedir. Genel itibari ile ENG kameralar her türlü şartta, düşük ve yüksek ısılarda, belirli miktarda nemli ortamlarda çalışabilme özelliklerine sahiptir. Işığa karşı yüksek duyarlılığı bulunur. Tepe ışığı ve uygun filtreler ile yeterli objektiften geçen ışığın miktarı artırılabilir. Kamera Dışında Kullanılan Araç Gereçler Kameraman aktüel bir çekime gittiğinde sadece kamerasıyla gidebildiği gibi, çekimin niteliğine göre kamera ile birlikte bir takım araç gereçler de götürmek zorundadır. Kameraman uzun sürebilecek bir çekim yapacaksa tripodu götürmek akıllıca olacaktır. Tripod; film kamerası, profesyonel video kamera, amatör video kamera, fotoğraf makinesi, teleskop, ölçüm cihazları gibi görüntü ile ilgili araçları daha kolay kullanmamızı sağlayan ve yapılacak hareketlerin zorluğuna, kullanılacak zemine, görüntü alacağımız cihazın ağırlığına göre modelleri üretilen kamera aksesuarıdır. Aktüel kameramanlar gittikleri programda röportaj yapmak, ses kaydetmek için mikrofonları kullanırlar. Amaca ve mekâna göre kamera üstü mikrofonu, boom mikrofonu, el mikrofonu ya da yaka mikrofonu ile ses alabilirler. İyi bir çekim için iyi bir ses kaydı şarttır. Kamera üzerine takılan, küçük ancak güçlü ışık kaynaklarına Tepe Işığı denir. Profesyonel kameralarda gain (kazanç) tuşunun yeterli olmadığı durumlarda başvuru olan bir ışık kaynağıdır. Kamera üzerine takılabildiği gibi ışık ayağı üzerinde, ışık askılarında da harcı bir ışık kaynağı olarak kullanılabilir. Kamerayı çalıştırmak için ya bir bataryaya ya da şehir şebekesinden veya jeneratörden elde edilen enerjiye ihtiyaç vardır. Enerjiyi kameraya ileten güç kaynaklarına besleme ünitesi denir. Besleme ünitesi şehir şebekesinden gelen enerjiyi doğru akıma çevirerek kameranın açılmasını sağlar. Kameraman yanında götürmesi gereken cihazlardan biri de monitör ve bağlantılarıdır.

AKTÜEL KAMERAMANDA OLMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

İyi bir kameraman işini sever, zorluklara katlanır, her çekimi ilk defa yapıyormuş gibi hevesli, heyecanlı ve istekli davranır. İşe zamanında gelir, disiplinli hareket eder, iş ahlakının gereklerini yerine getirir. Fiziksel Özellikler Kameraman olabilmek için bazı fiziki şartları taşımak gerekir. Öncelikle uzun bir boya sahip olmak diğer kameramanlardan bir adım önde olmak demektir. Kameraman fiziksel anlamda hızlı, güçlü ve kuvvetli olmalıdır. Özellikle kol ve sırt kasları kamerayı ve malzemelerini kaldırabilecek güçte ve hazırlıkta olmalıdır. Bireysel Gelişim Aktüel Kameraman olmak sadece teknik ve teorik bilgi gerektiren bir meslek değildir. Kameraman olan kişi sürekli bireysel anlamda kendini geliştirmelidir. Kameraman gündemi takip etmeli, dünyaya açılmalı, bol kitap okuyarak kendini geliştirmeli, meslek ile ilgili teknolojik gelişmeleri takip etmelidir. Teorik ve Teknik Bilgi Kamera açıları, kamera yüksekliği, çekim ölçekleri, çerçeveleme, özel efektler, aydınlatma, ses, kurgu, renk gibi öğeler duygu ve düşünce oluşturmada etkilidirler. Aktüel kameraman

tüm bu öğeler ile ilgili gerek teorik gerekse teknik bilgiyi bünyesinde barındırmak zorundadır. Teorik bilgisinin artırmak için meslek ile ilgili kitaplar, dergiler okunmalı ve ulusal ya da uluslararası fuarlara katılmalıdır. Kameraman sadece televizyon dizileri ya da programları ile sınırlı kalmayıp sanatsal açıdan ayrı bir değere sahip sinema filmlerini izleyerek kendi çekimleri ile karşılaştırmalıdır. Filmlerde görüntü yönetmenlerinin, kameramanların kullandığı cihazları ve aksesuarları araştırıp mesleği ile ilgili teknolojik gelişmeleri takip ederek kendini ve bilgisini sürekli güncel tutmalıdır. Kameraman kullandığı kamerayı hem teknik hem de teorik açıdan iyi tanır, aydınlatma gereçlerini ve etkilerini bilir, ses kayıt olanakları ve mikrofonları kullanır, kompozisyon, çekim ölçekleri, çekim açıları, kamera hareketleri konularında bilgilidir.

AKTÜEL KAMERAMAN ÇEKİM AŞAMASINDA NELERE DİKKAT ETMELİ

Kameranın ve kullandığı tüm aksesuarların düzgün çalışıp çalışmadığına bakar. Çekim için gerekli tüm malzemeyi eksiksiz yanına aldığını kontrol eder. Kamerayı mümkün olduğunca manuel kullanır. Çekimlerde görüntünün çok parlak (patlama) çıkmamasına dikkat eder. Kurgu mantığına hâkim olur. Basit kurgu yapabilecek kadar programı bilir. Görüntüleri zamanında teslim eder. Kameranın ve malzemelerin temizliğini yaparak yerlerine yerleştirir.

Belgesel Film Kameramanlığı

Belgesel film kameramanlığı günümüzde dev sektörler olarak karşımıza çıkan sinema ve medyada en önemli mesleki konumlardan biridir. Belgesel kameramanları ortaya çıkacak eserde kritik bir rol üstlenirken sorumlulukları da fazladır. Televizyon kanallarının yaygınlaşması ve belgesel filmlerin televizyon kanallarında rağbet görmeye başlaması ve tematik belgesel kanallarının ortaya çıkmasıyla belgesel filmlerin de tarihî süreçte değişime uğradığı ifade edilebilir. Belgesel kameramanının bu yüzden mesleğin tarihî sürecini bilmesi oldukça önemlidir. Diğer taraftan belgesel filmler önemli bir iddia ile izleyici ile buluşmaktadır. Bu iddia belgesellerin gerçekliği yansıttığıdır. Belgesel ve gerçeklik ilişkisi kameraman tarafından iyi anlaşılmalıdır. Ayrıca belgesel türler ve bunların var oluşları da bir belgesel kameramanın mesleki başarısı adına son derece önemlidir. Tüm bunların sonucunda günümüzde belgesel filmlerde kameramanın varoluş koşulları ve konumunu belirlemek mümkün olabilecektir. Belgesel Filmin Varoluş Hikâyesi Sinemanın ilk mucitleri ile bilim insanları arasında önemli bir etkileşim söz konusudur. Fransız astronom Pierre Jules Cesar Janssen, bir atın nasıl yürüdüğü hakkında çalışmalar yapmış olan bilim insanı Eadweard Muybridge ve Fransız fizyolog Etienne Jules Marey gibi isimlerin belge üretmek amaçlı fotoğrafı kullanmaları ve süreç içinde de alana bilimsel katkı sağlamaları ilk hareketli görüntülerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. 19. yüzyılın sonlarına doğru ise Edison ve Lumiere'in çalışmaları ile sinemanın ilk örnekleri ile karşılaşmaya başlanmıştır. Bu süre zarfında çekilen ilk filmler belgesel niteliği taşımaktaydı. Louis Lumiere aktör kullanmadan gerçek öğeleri kamerasıyla belgeleyerek ilk belgesel kameramanı unvanını sembolik olarak elde etmiştir. Bu nedenle belgesel filmlerin tarihi ve belgesel kameramanlığı, sinema tarihinde kurmaca filmler ve bu filmlerde çalışan kameramanların tarihinden eskidir. Hatta Vertov için sonradan keşfedilen kurmaca filmler zehirlidir ve belgesel film bu açıdan toplumlar adına daha büyük bir önem taşır. Belgesel filmler bir süre sonra ilk kez Amerika'da 1914 yılında yani I. Dünya Savaşı'nın hemen öncesinde propaganda amaçlı üretilmeye başlamıştır. Savaş sırasında savaş görüntüleri ile zafere odaklanan hükümetlerin yine belgesel filmlere önem verdiği bilinir. I. Dünya Savaşı ve II. Dünya Savaşı arasında belgeselcilerin bilinmeyen coğrafyalara yöneldiği ve pek çok ülkede belgesel enstitülerinin açıldığı sonrasında ise II. Dünya Savaşı ile yeniden propaganda amaçlı üretimler sağlandığı görülür. Tarihî süreçte 1950'li yıllar ile birlikte belgesel filmler için yeni bir gösterim alanı olan televizyon yaygınlaşmaya başlar. Böylelikle sinema salonlarında ticari olarak kurmaca filmlerle mücadele etmekte zorlanan belgesel filmlerin bu yeni mecrada varoluş mücadelesine devam ettiği görülür. Belgesel ve Gerçeklik "Bir belgesel nedir?" sorusunun pek çok yanıtı olabilir. Ancak bu cevaplar arasında en yaygın olanı muhtemelen "Gerçek hayatla ilgili bir film" şeklinde olacaktır. Bu noktada önemli bir sorun ortaya çıkmaktadır. Belgeseller gerçek hayatla ilgilidir fakat gerçek hayat değildirler. Başka bir ifade ile gerçek hayat belgeselin malzemesidir ancak belgesel film onu işler. Bu işlemede filmi üreten yönetmenin bakış açısına göre aynı malzemeden farklı gerçekliklerin yaratıldığı görülmektedir. Bu nedenle belgesel gerçeği olduğu gibi verir ve doğru söyler düşüncesi hatalıdır. Belgesel filmlerde kurmaca filmlere kıyasla "Ben size gerçeği ve doğruyu söylüyorum" iddiası fazladır. Bu inandırıcılık unsuru belgesel filmler için bir avantaj gibi okunsa bile bir taraftan da hem belgeseli üretecek kişiye hem de belgesel kameramanına önemli ahlaki sorumluluklar yükler. Belgesel kameramanı görüntü düzenlemesi, ışık, kadraj gibi unsurlarla filmde gerçekliğin yaratıcılarından. Belgesel Filmlerde Türler Belgesel filmler tarihî süreçteki teknik, siyasal ve toplumsal gelişmeler bağlamında farklı türlerde karşımıza çıkmışlardır. Bu türleri dönemlerine göre ele alan Eric Barnouw belgeselcinin bu dönemlerdeki rollerine değinmiştir. Bu roller; kâşif (explorer), muhabir (reporter), ressam (painter), taraftar (advocate), propogandacı (bugler), savcı (prosecutor), şair (poet), kronikçi (chronicler), girişimci (promoter), gözlemci (observer), katalizör (catalyst), gerilla (guerilla)dir. Bu rolleri temel alarak dönemselsel olarak karşımıza çıkan belgesel filmler ise şu şekilde sınıflandırılmıştır. "Keşif belgeselleri, muhabir geleneğindeki belgeseller, resim geleneğindeki belgeseller, taraf tutan belgeseller, savaş propagandası belgeselleri, savaş suçları üzerine belgeseller, şiir geleneğindeki belgeseller, tarihî derleme belgeseller, sponsor desteğiyle gerçekleştirilen belgeseller, gözlemci belgeseller, katalizör belgeseller ve gerilla belgeselleri". Buna benzer bir yaklaşımla Barsam'da tarihsel olarak filmlerin dört temel yaklaşımla ortaya çıktığını söylemektedir. Bu yaklaşımlar, "olgusal, öğretici, ikna edici ve propaganda"dır. Olgusal filmler genellikle insanları, eğlendirmek için basit yollarla sunar. Bu türde ilk örnekler, yapılan ilk filmlerden bazılarını

içermektedir. Öğretici filmler, izleyiciyi eğitmeye çalışmaktadır. Herhangi bir konuda bilgi aktarımı söz konusudur. İkna edici belgeseller sosyal adaletsizliği ele alır ve eleştirel eserler karşımıza çıkarırlar. Propaganda filmleri ise hükümetlerin mesajları doğrultusunda gerçeklikler yaratmaktadırlar. Belgesel filmleri güncel bir sınıflandırmaya tabi tutarsak; kültür, doğa ve melez türlerle karşılaşırız. Kültür belgesellerinin alt kategorileri; keşif ve gezi, tarih, insan odaklı, gurme, propaganda amaçlı veya eleştirel, depo haber, suç, bilim ve arkeoloji belgeselleri şeklindedir. Doğa belgeselleri arasında tartışılmaz en popüler hayvan belgeselleridir. Hayvan belgeselleri dışında doğanın işleyişini konu alan pek çok belgeselle karşılaşmak da mümkündür. Melez türler ise kültür kategorisindeki alt sınıfların kendi aralarında veya doğa belgeselleri ile birleşmesi ile oluşur. Belgeseller biçimsel olarak da sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma sonucunda kategorik biçim ve retorik biçim olarak belgesel filmleri iki kısımda incelemek mümkündür. Kategorik biçim ilke olarak basit ve sıradandır. Ancak yönetmenlerin yaratıcılıkları onu sıra dışı bir hâle getirebilir. Retorik biçim ise bir konu hakkında izleyeni ikna etmeyi amaçlar. Belgesel Filmlerde Kameramanın Konumu Kurmaca filmlere kıyasla çok büyük bir oranda kısıtlı bütçelerle hareket etmek zorunda kalan belgesel ekiplerinde kameramanın sorumlulukları bir hayli fazladır. Tarihî süreçte bazı zamanlarda belgesel yönetmenlerinin de filmde kamera başına geçtikleri bilinmektedir. Küçük bir ekibe sahip olan belgesel filmlerde kameraman yönetmenin yaratmak istediği duygu ve anlamların görüntüyle ortaya çıkması aşamasında kritik bir göreve sahiptir. Belgesel kameramanları hem görüntü yönetmenliği ve kamera operatörlüğü hem de aydınlatma gibi işleri birlikte yapmak durumunda kalabilir. Bu nedenle belgesel kameramanlarının şunlara dikkat etmesi gerekmektedir: 1. Kullanılan ekipmanın özelliklerine hâkim olunması, 2. Görüntülerde kompozisyon ve kurgunun içeriğe göre oluşturulması, 3. Kameramanın montaj sürecini tanımlayabilmesi, 4. Kameramanın belgesel türlerini bilmesi ve özel çekimleri gerçekleştirmesi. Belgesel Çekimlerinde Kullanılan Kameralar Geçmişte ve günümüzde belgesel filmlerin değişim ve gelişimi iletişim alanında yaşanan teknolojilerle yakından ilgilidir. Yaşanan gelişmeler hem sinema hem belgesel filmleri yakından ilgilendirirken özellikle belgesel filmler teknolojik gelişme sayesinde yaşadıkları bütçe sorunlarını en azından ekipman boyutunda hafifletebilme imkânı yakalamıştır. Günümüzde bütçelerine göre belgesel filmlerin kullanabileceği pek çok alternatif söz konusudur. 35 mm sensörlü dijital kameralar yüksek bütçeli filmler için tercih edilebilirken, büyük sensörlü kameralar, DSLR fotoğraf makineleri ve amatör el kameraları da Full HD veya 4K çekimler yapabildiği için daha düşük bütçeli filmlere alternatif oluşturmaktadır.

SİNEMA VE REKLAM FİLMİ YAPIMLARINDA KAMERAMANLIK

Sinemanın ilk yıllarında kameraman, çekimi yapan, çekimi yapabilmek için ışıkları hazırlayan, optik düzeni kuran, çekim sonrası banyo, baskı ve kurgu gibi işlemleri yerine getiren bunun yanı sıra gösterimi de gerçekleştiren kişiydi. Hareketli görüntünün üretilmesinde yaşanan teknolojik gelişmelerin teknik engelleri ortadan kaldırması ile sinema bir öykü anlatma aracına doğru evrilmiş ve giderek sinema, reklam gibi yapım türlerinde, teknik ve estetik olarak belirli standartlar oluşmuştur. Buna bağlı olarak sinema ve reklam filmi gibi yapım türlerinde çekim süreci boyunca iş bölümü ve uzmanlaşmaya dayalı olarak geniş bir ekip görev almaya başlamıştır. Sinema ve reklam filmleri, yaratıcı çalışmalar olduğu gibi yüksek maliyetli, yoğun ve zorlu bir üretim süreci sonucunda gerçekleştirilen yapım türleridir. Özellikle sinema ve reklam filmi yapımında maliyetlerinin yüksek oluşu, yapım sürecini zaman olarak sınırlar. Sınırlı yapım zamanı, teknik ve estetik standartların gerçekleştirilmesi için uzmanlaşmaya dayalı geniş bir ekibin iş bölümünü de gerekli kılar. Günümüzde sinema filmleri yapım bütçelerine de bağlı olarak rejî, kamera, ışık, sanat, kostüm, set, ses vd. geniş bir ekip tarafından yürütülmektedir. Sinema ve reklam filmlerinde kameraman geniş sayılabilecek bir kamera ekibi ile birlikte çalışır ve bu ekip içerisindeki görevi kamera operatörlüğü olarak tanımlanır. Sinema ve reklam filminde görüntü kaydı sürecinde çalışan ekibin her bir üyesinin kendi uzmanlık alanına göre yerine getirdiği sorumlulukları vardır; ancak yapım sürecinde bu iş bir bütündür ve kamera operatörü kendi sorumlulukları yerine getirmek için geniş bir ekiple iletişim, iş birliği içerisinde.

SİNEMA VE REKLAM FİLMİ YAPIMINDA KAMERA EKİBİ

Görüntü Yönetmeni (Director Of Photography – DOP) Görüntü yönetmeni, yönetmenin talebi doğrultusunda, yapım koşullarının belirlediği imkânlar çerçevesinde, yapımın kendine has bir tarzda görsellik kazanması amacı ile ışık, grip ve kamera ekiplerinin koordinasyonu ve yönetimini sağlayan, görüntünün amaca uygun tespit edilebilmesi için çekim öncesi, çekim esnası ve çekim sonrası süreçlerde, kendisine özgü sanatsal yaklaşımını ve hususiyetini katmak sureti ile yaratıcı ve teknik kararları veren ve mesleki gelişime ilişkin faaliyetleri yürüten nitelikli kişidir. Sinema, reklam filmi gibi yapımlarda görüntü yönetmeni, yapımın ön hazırlık, yapım ve yapım sonrası aşamalarında görev alır ancak öncelikli görevi yapım aşamasında, yönetmenin belirlediği görsel üslubu oluşturmak ve devamlılığını sağlamaktır. Senaryo metnindeki sahneleri yönetmenin istediği dramatik etkiyi yaratmak için sinematografik teknikleri kullanarak görselleştiren görüntü yönetmeni, yapıma özgü görsel üslubun oluşturulmasında teknik ve estetik bilgisini bir arada kullanır. Teknik olarak görüntü yönetmeni, yapıma uygun kamera(lar), objektifler, filtreler, çekim araçları, aksesuarlar, aydınlatma araçlarının belirlenmesi, kontrolleri, ayarlarının yapılması vb. teknik konularda gelişmiş bir uzmanlık bilgisine sahiptir. Çekim anında, görüntü yönetmenin teknik alandaki uzmanlık bilgisi, yapımın anlatımını belirleyecek sinematografik ifadenin oluşturulmasını sağlayarak estetik bir bilgiye dönüşür. Kamera Operatörü Sinema, reklam filmi gibi yapım türlerinde, yönetmen ve görüntü yönetmenin tasarladığı dramatik atmosferi sette ışık şefi ile birlikte uygulamaya koyan, çekim sırasında kamerayı kullanan, oyuncuların/objelerin hareketlerine uygun bir şekilde çerçeveyi düzenleyen, açı ve ölçükleri değiştiren kişidir. Sinema, reklam filmi gibi yapımlarda kamera operatörü, kamera ekibi içerisinde görüntü yönetmeni ile doğrudan iletişimde olan ve görüntü yönetmenin direktiflerinin kamera ekibi tarafından yerine getirilmesini sağlayan kişidir. Sinema ve reklam filminde kamera operatörünün ana görevi çekim süreci içerisinde kameranın kullanımını; ancak çekim hazırlık sürecinden başlayarak kamera operatörü yapım süresince birçok sorumluluğu yerine getirir. Yapım süreci içerisinde kamera operatörü, kamera ekipmanının eksiksiz ve uygun şekilde çekim mekânına ulaşımını sağlar, kamera ekibinin ilgili ekipman için gerekli kontrolleri gerçekleştirmesini sağlar. Çekim için gerekli batarya, bağlantı kabloları, kayıt medyası vb. malzemelerin uygunluğunu kontrol eder. Çekim sürecinde kamera operatörü, kameranın çekim için uygun konumda hazırlanmasını sağlar. Kamera ve aksesuarlarının kurulumunu ve kayıt öncesi gerekli teknik ayarlarını (beyaz ayarı, diyafram değeri, kare hızı, kamera filtresi vb.) gerçekleştirir, gerçekleştirilmesini sağlar. Çekim süreci boyunca görüntü yönetmenin direktifleriyle kamerayı uygun çekim açısına konumlandırır, çekimin ölçüğünü ve kompozisyonu ayarlar, netliği kontrol eder, kamera hareketlerini gerçekleştirir ve devamlılığını sağlar. Birinci Kamera Asistanı (Focus Puller) Birinci kamera asistanı temel olarak netlik takibinden sorumludur; dolayısıyla kamera ile doğrudan çalışan bir ekip üyesidir. Birinci kamera asistanı temel görevi olan netlik takibinin yanında ekip içerisinde birçok sorumluluğu yerine getirir. Kamera birinci asistanı, iş

ortamında görüntü yönetmenine bağılı olarak diğer teknik ve set ekipleri ile eşgüdüm içinde görev yapar ve çekim sürecinde ikinci kamera asistanına nezaret ederek onu yönlendirir. Meslek genel olarak dünyada “Focus Puller” olarak da adlandırılır. Özellikle kamera operatörünün yer almadığı yapımlarda birinci kamera asistanının, çekim öncesi hazırlıklardan başlayarak çekim süreci ve sonrasını da kapsayan oldukça geniş görev ve sorumlulukları vardır. Birinci kamera asistanı, ön hazırlık sürecinde ekip ve ekipmanın organizasyonunu sağlar. Bu süreçte, görüntü yönetmeni ile birlikte kamera ekibini, çekim süresince kullanılacak kamera malzemelerini belirler, ekipman listelerini oluşturur, ekipmanın kontrol ve testlerini gerçekleştirir. Yine ön hazırlık sürecinde ekipmanın sete taşınması, konumlandırılması ve çekime hazır hâle getirilmesini birinci asistan organize eder. Çekim süresince objektiflerin değiştirilmesi, temizliği ve korunması birinci asistanın sorumluluğundadır. Çekimlerde netlik mesafelerinin ölçülmesi, gerekli işaretlemelerin objektif üzerine yapılması, netlik takibi ve geçişinin yapılması birinci asistanın en temel görevidir. Birinci kamera asistanı, oyuncuların, objelerin konumlarına, hareketlerine göre netliği, netlik geçişini her sahne için tek tek prova etmek ve çekim boyunca tüm netlik işlemlerini doğru şekilde yerine getirmek durumundadır. İkinci Kamera Asistanı Sinema ve reklam filmi yapımlarında birinci asistana bağılı olarak çalışan ikinci kamera asistanı, çekim sürecinde çekim hazırlıklarının gerçekleştirilmesinden ve kayıt teknik destek işlemlerinden sorumludur. İkinci asistan, çekim öncesinde kamera ve ekipmanın çekim öncesi, çekim süreci ve sonrasında düzenli bir şekilde kullanıma hazır olarak tutulması ikinci asistanın sorumluluğundadır. Kamera çantasının eksiksiz ve doğru şekilde hazırlanması, çekim ekipmanlarının anlık ihtiyaçlara cevap verecek şekilde uygun yerde konumlandırılması, ekipmanların temizliği, bataryaların şarj edilmesi ve kontrolü ikinci asistan tarafından gerçekleştirilir. Yine çekim öncesinde, kamera konum işaretlemelerinin yapılması, kameranın tripod üzerine yerleştirilmesi, gerekli aksesuarların takılması, objektif taşınması ve değişimine yardım edilmesi, sahne içerisinde birinci asistan için gerekli netlik konumlarının işaretlenmesi, provalarda netlik işaretlerinin okunması ve tüm bu işlerin kesintisiz sürekliliğinin sağlanması ikinci asistanın yerine getirdiği görevlerdir. İkinci kamera asistanı, dünyada “clapper/loader (klaketçi/doldurucu)” olarak bilinir. Bunun nedeni ikinci kamera asistanının asli görevinin klaket vermek oluşudur. Dijital Görüntü Teknisyeni (D.I.T) Dijital görüntü teknisyeninin temel sorumluluğu dijital görüntüleme ayarlarını belirlemek, kontrol etmek, kayıt güvenliği ve kayıt transferlerini sağlamaktır. Sette dijital görüntü teknisyeni, her türlü veri aktarma, kayıt medyaları, gerekli programları, kamera çalışma temel prensiplerini teknik düzeyde bilen, araştıran ve yazılım güncellemelerini takip eden kişidir. Yeni bir kamera veya versiyon ile ilgili en hızlı menü akışını çözebilmesi, çözüm üretebilmesi ve kamerayı kayda uygun hâle getirebilmesi konusunda öncelikle sorumlu olacak kişidir. Video Asistanı (Video Asist) Video asistanı, çekim anında kameranın referans görüntüsünün sette yer alan monitörlere aktarımını sağlar ve referans görüntünün tekrar izlemeler için gerekli düşük çözünürlüklü kaydını gerçekleştirir. Video asistanı, kamera üzerinden kayıt medyasına kaydedilen görüntüyü tekrar izlemeler için aynı anda düşük çözünürlüklü olarak kendi kayıt medyasına kaydeder ve set süresince bu işlemlerin kesintisiz devamlılığı sağlar. Set Operasyon Elemanı (Grip Ekibi) Kameranın özel bir donanım üzerinde olması gereken çekimlerde; ray sistemleri (şaryo), dolly, crane, araç çekimleri için kamera araç vantuzu (car mount), çekim için otomobil, helikopter gibi araçlara özel çekim ekipmanlarının güvenli bir şekilde kurulumunu grip ekibi sağlar. Grip ekibi sette kamera ekibinin yanı sıra ışık ekibiyle de birlikte çalışır. Işıkların asılacağı özel düzeneklerin kurulumuna da grip ekibi yardım eder.

DALIŞ TARİHİ

İnsanoğlu tarih boyunca sualtında nefes almanın çözümünü aramıştır. İçi boş kamışlar suyun altında kesintisiz nefes almayı sağlayan bir solunum aracı olmuştur. Bu kamışlar şnorkelin atası sayılır. Kamışlar daha derinlerde kullanılamıyordu çünkü hava suyun basıncına karşı koyarak aşağıya inemiyordu. Dalış çanı ise sualtında solunum için bulunan en eski yöntemlerden bir diğeridir. Aristoteles de M.Ö. 360 yılındaki eserinde dalış çanından bahsetmektedir. Kayıtlara göre Büyük İskender'in M.Ö. 332 yılında bir çeşit dalış çanı yaptırıp dalgıçlara kullandırttığı bilinmektedir. Modern anlamda dalış çanları ise 1500-1800 yılları arasında geliştirilmiştir. Dalış çanı, içi su dolu bir kabın üzerine başka bir kap kapatıldığında, bu kabın havayı hapsetmesi prensibi üzerine yapılmıştır. Böylece dalgıç nefesi azaldığında çanın içine girip hava ihtiyacını giderebiliyordu. 16. yüzyıldan itibaren birçok dalış elbisesi tasarlanmıştır. Deriden yapılmış dalış elbiseleri giyen dalgıçlar, tamamen kapalı metal başlıklar giymiş, yüzeyden elle basılan körüklerle başlığın içine hava sağlanmıştır. Körüklü hava basma sisteminin yerini 19. yüzyılda kompresörlü hava pompaları almıştır. Dalgıçların yanlarında hava deposu taşıyabilmelerine olanak sağlayan tasarımlar 16. yüzyılda başlamış, 19. yüzyıldaki denemeler basınçlı havanın depolanabileceği tüpler henüz icat edilmediğinden ilerleyememiştir. Fransız Le Prieur, 1933'te açık SCUBA sistemini geliştirmiş, Jacques Yves Cousteau ve Emile Cagnan bu sisteme yüksek basınca dayanabilen tüpler ve bir regülatör ekleyerek modern dalış sistemi olan SCUBA sistemini icat etmişlerdir.

SUALTI GÖRÜNTÜLEME TARİHİ

Sualtı Çekilen İlk Fotoğraflar İlk fotoğrafın 1826 veya 1827 tarihinde çekildiği düşünülmektedir. İlk sualtı fotoğrafı ise 1856 yılında çekilmiştir. William Thompson ve arkadaşı Kenyon, önüne cam monte edilmiş, su geçirmez metal bir kutunun içine yerleştirdikleri fotoğraf makinesini bir geminin arkasına bağlayarak denize batırmış, ilk sualtı fotoğrafını çekmişlerdir. 1886 yılında Fransız Louis Boutan, mühendis Chaffour ile sualtı flaşı tasarlayıp kullanmıştır. Boutan yapay ışıkla sualtı fotoğrafı çeken ilk kişi olmuştur. Daha sonra sualtında farklı ışık tasarımlarını deneyerek çekimler gerçekleştirmiştir. İlk Sualtı Filmleri John Ernest Williamson, 1914 yılında "Photosphere" (fotosfer) adlı icadıyla film kamerasını okyanusun altına indirip "Deniz Altında 30 Fersah" adlı belgeselini çekmiştir. Williamson icadını tasarlarken deniz teknolojisindeki ilerlemeleri kullanmıştır. Bir kaptan olan babası Charles'ın gemi kurtarma operasyonlarında ve sualtı inşaatlarında kullanılmak amacıyla icat ettiği, suyun içine inen ve sonunda bir sualtı odasıyla buna bağlı başlık ve kollardan oluşan sistemi değiştirmiştir. Sualtı odasını kamera ve kameramanın durabileceği şekilde ucu koni bir küre şeklinde tasarlamıştır. Bu sisteme göre gemiye bağlı spiral borudan suyun altında salınan küreye ulaşan kameraman, yukarıdan basılan hava ile solunum sıkıntısı çekmeden sualtında çekim yapabiliyordu. Gemiden suya indirilen bir ışık ile de aydınlatma sağlanıyordu. Kendi çektiği ilk filminin ardından Williamson, sualtında çekilen ilk ticari film olarak bilinen, 1916 yapımı "Deniz Altında 20 Bin Fersah" filminin sualtı sahnelerini kardeşi George ile birlikte fotosferi kullanarak çekmiştir. 1930'larda sualtı fotoğraf makineleri ve video kameralar için housingler ve flaş sistemleri geliştiren isim ise Bruce Mozart'tır. Avusturyalı deniz biyoloğu Hans Hass, yukarıdan hava pompasıyla beslenen hava başlıklı dalış sisteminin hareketi kısıtlaması ve gürültüsünün balıkları kaçırmamasının fotoğraf çekmeyi zorlaştırmasından dolayı dalgıç bağımsızlaştıran bir sistem geliştirmiştir. 1938'de ilk belgesel filmi "Sualtı Takibi"nin ardından yeni sistemiyle 1942'de "Köpekbalığı Arasındaki Adamlar" adlı filmi çekmiştir. Hass bu tasarımıyla sualtı tarihinde yukarıdan hava beslemeli başlık ve kurşun tabanlı botlarla yapılan yürüme dalışı döneminden yüzme dalışı dönemine geçişi başlatmıştır. Birçok sualtı filmine imza atan Hass, eşiyile birlikte televizyon belgesel dizileri hazırlamıştır. Hans Hass'ın çağdaşı Jacques Yves Cousteau'dur. Cousteau'nun ilk film çalışmaları Hans Hass ile aynı dönemde başlamıştır. 1943 yılında "18 Metre Derinlikte" adlı filmi yöneterek sualtı filmleri çekmeye başlayan Cousteau, Calypso adlı araştırma gemisiyle dünyanın birçok yerinde araştırmalar yapmıştır. Cousteau, yaptığı sualtı bilimsel araştırmalarının filmlerini çekmiş, bu araştırmaları konu alan televizyon belgesel dizileri yapmıştır. Böylece hem kendisi, hem de gemisi dünyaca tanınır hâle gelmiştir. Sualtı Kameramanlığı İçin Sahip Olunması Gereken Uzmanlıklar Sualtı kameramanlığı için dünyadaki dalış eğitim sistemlerinin birisinden geçerli seviyede bir bröve sahibi olmak gerekir. Bu eğitim sistemleri CMAS, PADI NAUI, SSI ve BSAC'tır. Türkiye'de Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu, CMAS'ın eğitim sistemi dâhilinde bröve vermektedir. Buna göre 1 Yıldız Dalıcı brövesi olan kişiler sualtı videoculuğu uzmanlık eğitimini

alabilirler. Fakat profesyonel bir sualtı kameramanı olmak için en az CMAS'ın 2 Yıldız Yetişkin Dalıcı Brövesi'ne sahip olmak gereklidir.

TEMEL MALZEMELER

Kamera Kamera seçimi çekimin özelliklerine göre yapılır. Kameranın özelliklerinin çekimin yapılacağı konuya uygunluğu göz önünde bulundurulmalıdır. Housing Housing, sualtı çekimlerinde kameranın içine konulduğu, kameranın su almamasını ve sualtındaki basınçtan etkilenmemesini sağlayan kap, muhafazadır. Housing seçerken housingin yapıldığı materyal önemlidir. Housinglerin yapımında en sık kullanılan materyaller fiberglas, poliüretan, PVC, şeffaf plastik ve alüminyumdur. Sağlamlığı ve yüksek kalitesi nedeniyle en çok tercih edilen alüminyum housing'lerdir. Housingler hazır alınabildiği gibi kullanıcılar tarafından da çekim amacına, çekim yapılacak derinliğe göre imal edilebilmektedir. Housingin et kalınlığı çekim yapılacak derinliğe göre belirlenir. Derinlik arttıkça et kalınlığı da artmalıdır. Aksi hâlde housingin içindeki hava dış basınçtan dolayı sıkışınca kameranın butonları çalışmaz hâle gelir. O-RING O-ring, kamerayı housinge yerleştirdikten sonra, housingin kapağıyla gövdesi arasına konulan yuvarlak bir contadır. Sızdırmazlığı sağlar. IŞIK Sualtında çekim yaparken tıpkı karada olduğu gibi iki ışık kaynağı seçeneği bulunmaktadır. Bunlar gün ışığı ve yapay ışıktır. Yüzeğe yakın derinliklerde gün ışığından faydalanmak mümkündür. Derinlere indikçe renkler sırayla kaybolmaya başlar. Önce kırmızı, sonra yeşil ve daha sonra da mavi renk kaybolur. Yaklaşık 30 metre derinlikten sonra her şey gri görünmeye başlar. Renkleri geri kazanmak için filtreler kullanılır. Gün ışığından sınırlı veya hiç yararlanılamayacak durumlarda yapay ışık, sualtının aydınlatılarak derinliklerde renklerin tekrar görünebilmesini sağlar.

TRİPOD

Tripod kullanılacaksa bölgenin dip yapısı bilinmelidir. Tripodun, altına bağlanacak ağırlıklarla yüzeğe çıkması engellenir. MİKROFON Ses, suda havada olduğundan 4 kat hızlı iletilir. Bu nedenle çok uzaklardan duyulabilir. Su, sesi havaya göre daha iyi iletmediği için ses her yönden gelmektedir. Kameranın içinde bulunduğu housing de iletken hâle geldiğinden kameranın üzerindeki mikrofon aracılığıyla da ses kaydı yapılabilir. Daha iyi bir ses kaydı için sualtı mikrofonu hidrofona kullanılmalıdır.

ÇEKİM ÖNCESİ HAZIRLIKLARI

Keşif Dalışı Keşif dalışı ile çekim yapılacak bölge tanınmalıdır. Sualtı zemininin yapısı, bölgede yaşayan canlılarla ilgili bilgi edinilir. Kamerayı Housing'e Yerleştirme ve Kapatma Kamerayı housingin içine yerleştirdikten sonra housing ile kapağı arasına o-ring yerleştirilir. O ring'in üzeri temiz olmalı ve kapağı kapatmadan önce silikon yağıyla yağlanmalıdır. Yeni satın alınmış veya yapılmış bir housing, çekim öncesi içinde kamera olmadan boş bir şekilde sualtında test edilmelidir. Housing'in su geçirmezliğinden emin olunmalıdır. Housingin içinin buğulanmaya karşı tamamıyla kuru ve temiz olduğundan emin olunmalıdır.

SUALTINDA ÇEKİM TEKNİKLERİ

Kamera, mutlaka kameramanın vücuduna, uzayabilen bir aparatla bağlı olmalıdır. Tatlı sularda en küçük bir hareket bile suyu bulandırır. Bu nedenle hassas ve çok yavaş palet vurulmalıdır. En iyi yöntem suda askıda kalınarak çekim yapmaktır. Tuzlu sularda bulanıklık tatlı sudan daha hızlı düzeler. Sabit Çekim Çeşitli koşullarda sabit çekim yapmak için bazı teknikler uygulamak gerekmektedir. Kameranın Bir Zemine Yerleştirilmesi (Sığ Sularda Sabit Çekim) Sığ bölgelerde suyun yüzeyindeki dalgalanma kameramanı da salınma sokacağından kameranın bir zemine yerleştirilmesi görüntünün sallanmasını engelleyecektir. Yatarak/Yaslanarak Elde Çekim (Derin Sularda Sabit Çekim) Derinlere gidildikçe dalga etkisi azalmaya başlar. Derin sularda sabit çekim yaparken kameraman kendini zemine veya sualtındaki yeryüzü şekillerinden birine bırakmalıdır. Ancak bu yüzeyin doğal yapısını bozmamak için çok yavaş yapılmalıdır. Suda Askıda Kalarak Çekim Kameraman derin sularda yüzükoyun yatay olarak veya palet ucunda askıda kalabilir. Bu yöntem de sabit çekim yapmasını sağlar. Askıda kalıp çekim yaparken derinlikte ani düşüş yaşamamak için sabit bir cismi referans almak gerekir. Tripod Kullanarak Çekim Tripodun salınma maruz kalmayacak şekilde zemine oturtulması sabit çekim sağlayacaktır.

TAKİP ÇEKİMİ

Derin suda canlıyı takip eden kameraman, askıda kalarak çekim tekniğindeki gibi farkında olmadan derinlik düşüşüne karşı, bir gözüyle vizörden bakarken, diğer gözüyle bakışını durağan bir cisme sabitlemeli ve ilerlemek için çok yavaş palet vurmalıdır.

ÇEKİM SONRASI YAPILACAKLAR

Çekim sonrası tüm ekipmanlar tatlı suyla yıkanır. Housing tatlı suyla yıkandıktan sonra iyice kurutulur ardından açılır. Çantaya konulurken su emici bir beze sarılması gözden kaçan damlaların giderilmesini sağlar.

HAVACILIK TARİHİ

Uçmak için ilk tasarımlar kuş kanadına odaklanmıştır. Bundan dolayı ornithopter adı verilen kanat çırparak uçan uçaklar tasarlanmaya çalışılmıştır. 1783 tarihinde Montgolfier Kardeşler sıcak hava balonunu icat etmişler, 1852’de ilk zeplin uçuşu gerçekleşmiştir. Alman Otto Lilienthal tasarlayıp uçurduğu planörlerinde sabit kanat kullanmış ve onun çalışmalarını esas alan Wright Kardeşler ilk motorlu ve kontrol edilebilen uçağı 1903 yılında uçurmuşlardır. Uçakların gelişimine paralel olarak zeplin ve balonlar da gelişmiştir. Zeplinler yolcu ve yük taşımacılığında kullanılmıştır. Ayrıca savaşlarda bombardımanda kullanılmışlardır. Askerî ve ticari girişimler uçakların geliştirilmesinde etkili olmuşlardır. Uçakların daha hızlı, daha dayanıklı ve daha güvenli olmasını sağlamak için yapılan çalışmalar sonucunda uçaklarda kullanılan malzemeler de gelişmiş ve değişmiştir. Uçak motorları da büyük gelişme yaşamıştır. Buharlı motordan pistonlu motora, jet motora ve roket motora geçilmiş, sestan hızlı uçaklar geliştirilmiştir. Ayrıca güneş enerjisiyle uçan uçaklar da bulunmaktadır.

HAVADAN GÖRÜNTÜLEME TARİHİ

Fotoğrafın icadının ardından havadan fotoğraf çekmek için önce binaların en üst katları kullanılmış, sonra balonlar, uçurtmalar, güvercinler kullanılmıştır. Havacılık geliştikçe uçak ve helikopter hem fotoğraf hem de görüntü çekiminde sık kullanılır hâle gelmiştir. Havadan Çekilen İlk Fotoğraflar İlk hava fotoğrafı Fransız fotoğrafçı ve balon pilotu Gaspar Felix Tournachon (Nadar) tarafından 1858’de çekilmiştir. 1889’da Arthur Batut, Fransa Labruguiere’de uçurtmaya taktığı bir fotoğraf makinesiyle hava fotoğrafı çekmiştir. 1903’te Alman mühendis Alfred Maul, havadan fotoğraf çekmek için barutla fırlatılan bir roket denemiştir. Aynı yıl Alman eczacı Julius Neubronner, gittikleri yolları öğrenmek amacıyla posta güvercinlerinin boynuna fotoğraf makinesi asmıştır. 1911 tarihinde Amerikalı B. Havens’in uçağın kanadı altına fotoğraf makinesi yerleştirerek Dallas Fuarı’nı görüntülemesi büyük bir başarı olarak kabul edilmektedir. Hava fotoğrafları askerî amaçlar için önemli bir araç hâline gelmiştir. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sırasında hava fotoğrafçılığı yanında havadan görüntü çekimi de oldukça olağan hâle gelmiştir. Sinema Kamerasının Havada Kullanılmaya Başlanması 1909’da Wilbur Wright’ın İtalya Contecelli’nin üzerinde uçan bir uçaktan sinema kamerasıyla görüntüler kaydettiği bilinmektedir. 1920’lerde ABD’de havacılık atağa geçtiğinde havacılık Hollywood’daki birçok yapımcı ve yönetmen tarafından benimsenmiştir. 1920’lerde dublör ya da pilotlar hava kameramanlığı yapıyorlardı. Bunların işleri uçakların it dalaşı sahnelerini ya da hava akrobasisi sekanslarını çekmekti. Hava kameramanlarına o yıllarda duyulan güven eksikliğine rağmen, Harry Perry en ünlü hava kameramanlarından biriydi. **HAVA ARAÇLARININ ÇEŞİTLERİNE GÖRE ÇEKİM TEKNİKLERİ** Hava araçlarının birçok çeşidi bulunmaktadır. Her hava aracında çekim sırasında farklı noktalara dikkat etmek gerekmektedir. Sabit Kanatlı Hava Aracı terimi kanatları dönmeyen, sabit olan araçlar için kullanılmaktadır. Döner Kanatlı Hava Aracı terimi ise üstlerinde bulunan pervane sayesinde uçan hava araçları için kullanılmaktadır. Hava araçları kumanda edilmişlerine göre ikiye ayrılır: • İnsanlı Hava Araçları (Manned Aerial Vehicle) • İnsansız Hava Araçları (Unmanned Aerial Vehicle) İnsanlı Hava Araçları Hava aracı terimi, havalanabilen ve havada seyredilebilen tüm araçları tanımlayan bir terim olsa da insanlı hava araçlarını ifade etmektedir. İnsanlı hava araçları, Hava Aracı ve Çok Hafif Hava Aracı başlıkları altında sınıflandırılmaktadır. Hava aracı Hava araçları, havadan hafif hava aracı olan balonlardan başlayarak motorlu uçaklara kadar geniş bir kapsama sahiptir. Çok hafif hava aracı (ÇHHA) Çok hafif hava araçları azami kalkış ağırlıklarından dolayı ayrı bir sınıf olarak değerlendirilir. Sabit Kanatlı ÇHHA’nın azami kalkış ağırlığı 750 kg ve altında; Döner Kanatlı ÇHHA’nın azami kalkış ağırlığı 600 kg ve altındadır. İnsanlı Hava Araçlarıyla Çekim Teknikleri Hem insanlı hava araçları hem de insansız hava araçları havadan fotoğraf ve görüntü almak için kullanılmaktadır. Uçak, helikopter veya diğer insanlı hava araçlarıyla çekim yapmak için havalanılmışsa, uçuş esnasında pilot ile sürekli olarak iletişim hâlinde olunmalıdır. İstenilen kamera hareketini yapmak veya istenilen çerçeveyi oluşturmak maksadıyla hava aracının yönlendirilmesi için bu gereklidir. Balonda çekim Balonda yapılan çekimlerde, zemin sabit olmadığından tripod kullanımı işe yaramayacaktır. Balonun sepetinin herhangi bir köşesinde konumlanarak yapılacak bir çekim daha geniş görüş açısı sağlar. Balonlar oldukça yavaş bir seyirde ilerler. Bu yavaşlık çekilecek konuyu takip etme konusunda kolaylık sağlar. Öte yandan balonla çekim yapmanın dezavantajı balonun rüzgâra bağımlı olması ve rüzgâr tarafından yönlendirilmesidir. Bu da çekimi yapılacak konunun üzerine istenildiği gibi yaklaşmayı zorlaştırır. Burada rüzgârın nereden

estiği çekimin sonucunu etkiler. Balon pilotu istenilen yönde uçmak için farklı yüksekliklerde uygun yönde esen hava akımı arar. Uygun yönde esen hava akımı ya daha yüksekte ya da daha aşağıda olabilir. Bu nedenle kameramanın çekim yapılacak yükseklik seçimi konusunda kontrolü bulunmamaktadır. Balonda çekimin avantajı diğer insanlı hava araçlarına göre daha yavaş seyretmesidir. Ayrıca balonda çekim, bulutların ve sislerin görsel zenginliğinden faydalanabilmeyi de sağlar. Helikopter ve uçakta çekim Helikopterler uçaklara göre çekim için daha elverişli araçlardır. Helikopterler dikey kalkış ve iniş gerçekleştirebilmekte; havada istenilen noktada sabit durabilmektedirler. Daha esnek dönüş manevraları yapabilirler. Ayrıca helikopterlerde kapıyı çıkartmak çok daha mümkündür. Böylece araç çekim yapmaya daha uygun hâle getirilebilir. Kameraman, vücuda giyilen paraşüt tipi emniyet kemer sistemi ile kendisini birkaç noktadan helikoptere veya uçağa bağlamalıdır. Kapısı açık veya çıkartılmış helikopter ve uçak çekimlerinde kameraman çekim öncesinde, yanına aldığı her şeyin kayışla bağlandığından da emin olmalıdır. Çok hafif hava araçlarında çekim Çok hafif hava araçlarında kullanılan kameralar çoğunlukla aksiyon kamerası olarak tanımlanan (action cam), diğer kameralara göre çok daha küçük ve hafif, birçok yere kolaylıkla sığabilen ve monte edilebilen kameralardır. Bu tarz hava araçlarında kamera genellikle uzaktan kumanda edilir. Aracın yapısı gereği kameraman kameraya fiziksel olarak erişebilecek konumda değildir. Çekim esnasında titreşimi engellemek için kamerayı titreşimden arınmış bir yere monte etmek gerekmektedir. Titreşimi engellemek için kamera, dengeleyici bir sisteme yerleştirilebilir. Cayrokopterlerde kamera kabin içinde, pilot kaskına takılı veya kabin dışına gövdeye takılı olarak kullanılabilir. Dengeleyici, sabitleyici kamera sistemleri Cayrokopterlerde de kullanılabilir. Çekim için uygun uçuş yüksekliği Uygun uçuş yüksekliği çekilecek konunun ne olduğuna göre değişmektedir. Daha geniş bir alanın çekimi yapılacaksa hava aracının çekimi yapılacak alanın tamamının kamera çerçevesine girebileceği bir yükseklikte uçuşu gerekmektedir. İnsansız Hava Araçları (İHA) İnsansız hava aracı, içinde bir pilot olmayan ve yerden kontrol edilen hava araçlarıdır. Yerden iple kontrol edilen uçurtmalar insansız hava araçlarının ilkel örnekleridir. 1783 yılında Fransa'da, ilk sıcak hava balonu uçuş denemesini gerçekleştiren Joseph ve Etienne Montgolfier'in bu ilk balonu insansız uçan bir balondur. 1839 yılında Avusturya ordusu Venedik üzerine insansız balonlar kullanarak saldırı düzenlemiştir. 1916'da İngilizler Ruston Proctor Aerial Target adını verdikleri radyo dalgalarıyla uzaktan kumanda edilen insansız uçağı geliştirmişlerdir. Modern tarzda ilk insansız hava araçları ise 1980'lerde ortaya çıkmaya başlamıştır. Günümüzde çok pervaneli dronlar hemen her alanda yaygın olarak kullanılmaktadır. Dron adıyla anılan İHA'ların tasarımı 1907'de Breguet Kardeşlerin tasarladığı hava aracına dayanır. İnsansız hava araçları türleri Türkiye'de Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (SHGM) İnsansız Hava Aracı (İHA) Sistemleri Talimatı'na göre azami kalkış ağırlıklarına göre İHA'lar 4 çeşittir. İHA kullanıcısı hava kameramanı için gerekli belgeler Türk sivil havacılık kurallarına göre, 500 gr'ın üzerinde İHA kullanan herkes SHGM'ye pilotluk kaydı yaptırmalıdır. İHA0 ve İHA1 tipi insansız hava araçlarının bireysel kullanım çerçevesinde uçurulabilmesi için yasalara göre bir eğitim gerekmemektedir. Ancak bu tip İHA'ların ticari kullanımları için eğitim gerekliliği vardır. Bu eğitim, ticari uçuş lisansı almak için zorunludur. Satın alınan bir İHA'nın, SHGM'nin kayıt sistemine kayıt edilmesi ve verilen kare kodun üzerine yapıştırılması gereklidir. Çekim için uçuş izni almak Uçuşa yasaklı ve meskûn mahal, kalabalık veya çok kalabalık bölgelerde uçmak için uçuş izni alınması zorunludur. Uçuş izni başvurusu SHGM'nin internet sayfasından yapılmaktadır. Ticari amaçlı uçuşlarda sisteme kayıtlı İHA'larla yapılacak tüm uçuşlar için uçuş izni gerekmektedir. Hava çekimi yapılacak bölgede resmî makamlar tarafından getirilmiş bir uçuş yasağı olup olmadığı araştırılmalıdır. Zaman zaman bazı bölgelerde güvenlik nedeniyle geçici de olsa uçuş yasağı getirilebilmektedir. SHGM'nin İnsansız Hava Aracı Sistemleri Talimatı'nın 18. maddesinde uçuşa yasak bölgelerle ilgili bilgi verilmektedir. İnsansız Hava Araçlarıyla Çekim Teknikleri 80'li yıllarda Flying-Cam adlı Belçikalı bir şirketin model helikopter ile kamerayı birleştiren bir sistem yapmasıyla flying-cam adlı kameralı model helikopter filmlerde kullanılmaya başlanmıştır. Hava kameramanlığı, dronlar ile yeni bir şekle bürünerek yerden kontrolle gökyüzünden çekim yapmaya dönüşmüştür. Dolayısıyla dron pilotu aynı zamanda hava kameramanı olmak zorundadır. Ancak İHA'ların yaygın kullanımının yanında, insanlı hava araçlarıyla da çekim yapmaya devam edilmektedir. Çünkü çekilecek konuya uygun hava aracı kullanılması gerekmektedir. Dron ile çekim teknikleri Dronlar, vinçler (jibler) gibi pahalı ekipmanlara göre oldukça pratik ve ekonomiktir. Kullanımının daha pratik oluşu zamandan kazanç sağlamaktadır. Tek kişi ile yönetilebilmesi ise kiralamadaki maliyeti düşük tutmaktadır. Dron ile birçok kamera hareketi yapmak mümkündür. • Vinç Çekimleri Normalde vinçlerle yapılan çekimlerin dron aracılığıyla yapılmasıdır. Bir sahnede kameranın yukarı doğru yükselmesi, sahneye uzaktan yaklaşması bu tarz çekimlerdendir. Dron, yapılacak kamera hareketinin başlayacağı yüksekliğe kaldırılır. Sahnenin çekimi başlamadan önce kayda girilmelidir. Manevra kolu küçük hareketlerle kumanda edilmelidir. Yumuşak bir yükseliş, sarsıntıyı da azaltacaktır. Hızlı ve büyük hareketler dronu ve kameramanı zora sokacaktır. • Kaydırma Hareketi Kaydırma hareketi şaryo veya dolly adı verilen ekipmanlarla yapılır. Dronlar iyi bir kullanım ile bu ekipmanların yerini alabilmektedir. Kamera yatay eksende kayarken, hareket eden nesneyle dron arasındaki mesafe sabit tutulmaya çalışılmalıdır. Yönlendirme manevra kolu, hangi yön çekilecekse

kamerayı o yönde tutacaktır. Diğer manevra kolu ise dronu aynı yükseklikte tutmalıdır. • Aradan Geçerek Uçmak Bu çekim, bir nesnenin içinden veya çeşitli nesnelere arasında uçarak gerçekleştirilir. Oldukça teknik beceri gerektiren bir çekimdir. Manevra kolları hassas hareketlerle ve yumuşak kullanılmalıdır. Dronun hızı istikrarlı olmalıdır. • Yörünge Çekimi (Dairesel Çekim, Orbit Çekim) Dronun, çekimi yapılacak nesnenin etrafında, nesneyi merkeze alarak dönmesiyle yapılan çekimdir. Bu çekim için dronun nesnenin yörüngesinde istikrarlı bir şekilde hareket etmesi gerekir. Yörünge çekimi iki şekilde yapılabilir: • Yarım Yörünge Çekimi • Tam Yörünge Çekimi (360 derece çekim) Yarım yörünge çekiminde dron, çekimi yapılan konunun etrafında yarım daire çizecek şekilde hareket eder. Buna göre yarım yörünge çekiminde dron iki farklı şekilde çekim yapabilir: • Yayın içinde • Yayın dışında Dronun yayın içine bakarak çekim yapması, genellikle mimari yapıların veya insanların çekimi için uygundur. Dronun yayın dışına bakarak çekim yapması yüksek hızda hareket eden objeleri çekmek için daha uygundur (yarış otomobilleri ya da motosikletler). Tam Yörünge Çekiminde dron nesneyi merkez alarak etrafında 360 derece döner. Bu çekimdeki zorluk, nesnenin etrafında dönerken nesneye olan uzaklığın korunmasıdır.

FİLMİN PLANLANMASI

Yapımın büyüklüğü ne olursa olsun bu işi yapmak kuvvetli bir pazarlık becerisi gerektirir. Eğer filmin tüm aşamalarında tek başınıza görev alacaksınız ne tür ekipmana ihtiyaç duyduğunuz tespit etmekle başlayın. Diğer yandan fikrinizi yansıtacak hikâye için kullanılacak mekânların sayısını sınırlandırmak ve birbirlerine yakın mesafeler olmasına dikkat etmek bütçe konusunda size kolaylık sağlayacaktır. Ekip sayısını olabildiğince az tutmak, mekânlarda var olan aydınlatma kaynaklarını kullanmak gibi bir dizi seçim, yapmayı planladığınız filmin masraflarını düşürecektir. Teknolojideki sürekli gelişmeler nedeniyle video ekipmanları çok hızlı bir şekilde eskimektedir. Ancak organizasyon videolarını çekmek için he zaman en son teknolojiye ihtiyacınız yoktur. Diğer yandan bu tür filmleri yapmak için bazı temel bilgilere her zaman ihtiyacınız olacaktır. Genel olarak etkinlik filmleri için ihtiyacınız olan temel ekipman; bir tripod, bir dijital video kamera, mikrofon sistemi ve ses kayıt cihazıdır. Bir Konu Geliştirmek Planlı bir organizasyon ya da etkinlik çekimi için var olan, size önerilen ya da aklınıza gelen parlak bir fikri kâğıt üzerine dökün. Müşteriniz size verilen siparişin yetkilisidir. Müşteriniz sizin düşüncenizi, ne yapmak istediğinizi, çekime nasıl yaklaşacağınızı ve iş bittiğinde nasıl görüneceğini bilmek ister. Yaklaşımınızın nasıl olacağı ile ilgili fikrinizi geliştirdiğiniz bu doküman bir anlamda sizin satış belgeniz olacaktır. Araştırma Yazmaya başlamadan önce çekeceğiniz konu hakkında biraz araştırma yapmak önemlidir. Müşteriniz size konu hakkında bilgi vermiş olabilir, ancak bu kısmi bir bilgi olacaktır. Yapım Tarzı Ne tür bir video çekeceğinize karar vermelisiniz. Müşterinizin çekimlerin nasıl olacağı konusunda kendine ait fikirleri olabilir. Burada size düşen yaklaşımınızın doğru olduğu konusunda onları ikna etmek olacaktır. Diğer yandan bütçeniz ve sahip olduğunuz teknik ekipmanın çeşitliliği, çekimin tarzı üzerinde aldığımız kararları doğrudan etkileyecektir. Çekim Planı Çekeceğiniz film kafanızda planladığınız akışın zorluğu ve filminizin uzunluğuna göre bir günden birkaç güne uzayabilir. Hazırlamanız gereken çekim planı, size, çekimin hangi sahnelerinin hangi mekânlarda ne zaman çekileceği konusunda yol gösterirken aynı zamanda filmi tamamlamak için ne kadar süre gerektiği konusunda fikir verecektir. Ancak cebinizde her zaman bir B planı olmalıdır. Örneğin kötü hava koşulları nedeniyle bir dış mekân çekimi aksayacaktır. Çekim Mekânları Mekân tespiti de dikkate almanız gereken diğer bir önemli husustur. Çekimlerinizi dış mekânlarda mı yoksa bir stüdyo ortamında mı gerçekleştireceksiniz buna karar vermeniz gerekir. Stüdyo ortamı her zaman kontrolü elinizde tutabileceğiniz yerlerdir; ancak dış mekânlar gürültü, hava koşulları, kontrol edemediğiniz insanlar ve trafik gibi birçok engeli içinde barındırırlar.

GÖRSELLEŞTİRME

Çekeceğiniz filmi olabildiğince kısa sürede görselleştirmeniz gerekir. Bu çekim aşaması ve çekim sonrası kurguda size yardımcı olacaktır. Filminizde hangi görüntüler yer alacak, hangi mekânlar hâkim olacak, hangi renk tonlarını kullanacaksınız bunları belirlemelisiniz. Filminiz masalsi bir havada mı olacak yoksa duygu yüklü mü buna siz karar vermelisiniz. Bir Çekim Senaryosu Yazmak Her ne kadar “senaryo” kelimesi ile “bir belgesel ya da sinema filmi için yazılır” düşüncesi aklınıza gelse de temelde bir yapıma başlamadan önce bir çekim senaryosu hazırlamak işiniz çok kolaylaştırıcaktır. Hazırladığınız senaryo üzerinden çalışmak; çekimlerinizin daha planlı olmasını sağlayacak ve kurguda işiniz çok kolaylaştırıcaktır.

BAZI TEMEL KURALLARI ÖĞRENMEK

İnsanlık, görece ucuz süper geniş bant internet bağlantısı ve yüksek kapasiteli hızlı bilgisayarlar sayesinde yeni bir görsel iletişim düzeyine ulaştı. Yüksek kalite video, ortalama vatandaş için bir gerçeklik hâline geldi. Tüm bu teknolojik gelişmelere rağmen değişmeden kalan; iyi bir görsel yaratmak. Bunun yolu kamerayı dikkatli ve usta bir biçimde kullanmayı ve kendini bu işle adamayı gerektirmektedir. Malzeme Kontrolü Çekim için ihtiyaç duyulan kamera malzemelerinin titizlikle hazırlanması gerekir. Çünkü profesyonel itibarınızın zedelenmesi söz konusu olabilir. Malzemeyi çekim esnasında kolayca ve çarçabuk bulunabileceği şekilde düzenli yerleştirmek önemlidir. Ayrıca malzemelerin işe başlarken olabilecek en temiz ve sağlam şekilde bulunması temel kuraldır. Çekim esnasında herhangi bir anda ekipmanın her bir parçasının nerede olduğu bilinmelidir. Kamera Denetimi Kameraman, farklı alanlarda kamerayı kumanda etme becerisine sahip olmalıdır. Yaratıcılık açısından zor olan ise bu alanlara aynı anda dikkat etmektir. Diyafram, enstantane ayarları gibi temel ayarları kontrol etmeniz gerekmektedir. Kamerasına giren ışık miktarının denetlenmesi istenilen görüntünün elde edilmesi için hayati öneme sahiptir. Aksi hâlde görüntünüz ya çok aydınlık ya da çok

karanlık olacaktır. Çekim esnasında otomatik netlik mi yoksa manuel netlik mi kullanılacağına karar verilmelidir.

KAMERAYI KULLANMAK

Çekeceğiniz filmi birbirinden farklı planlara bölün. Her planı farklı bir amaç için kullanırken, bu konuda vereceğiniz karar filmin diline yansiyacaktır. Özellikle film dilinin temel unsurlarına olan hâkimiyetiniz izleyene psikolojik mesajlar verecektir. Görüntünün anlattığı ile anlatma biçimi zaman içerisinde kişisel tecrübeye göre değişime uğrayacaktır. Değişmeyen şey ise görüntünün üstünlüğü ve dilidir. İşin özünde türü ne olursa olsun film çekmek çekim yapmak vardır. Ama sinematografi basit bir görüntüleme çok daha fazlasını içinde barındırır. Kameraman olarak düşünce, hareket, duygusal ifade, ton ve iletişimin söze gelmeyen tüm biçimlerini alıp onları görsel terimler hâline getirmelisiniz. Kameranın Yeri Kameranızla çekim yapacağınız mekânda sayısal olarak çok fazla konumlandırma seçeneğiniz olacaktır. Kamerayı, göstermek istediğiniz şeyin amacına hizmet edecek en uygun şekilde konumlandırmanızdır. Çerçeve Çerçeveyi belirlemek film çekmenin temel yasasıdır. Kameraman olarak çektiğiniz her bir görüntünün bir anlamı olmalıdır. Kameramanın görevi izleyicinin dikkatini yönlendirmektir. Çerçeveyi seçmek konuyu aktarma aracıdır. Çekim ölçeği ne kadar yakınsa kamera o kadar fazla detay yakalar ve duygusal yakınlık da artmış olur. Ancak kamerayla konuya ne kadar çok yaklaşılırsa kostüm, çevre, beden dili gibi bazı bağlamsal bilgileri kaçırma riski ortaya çıkar.

AİLE VİDEOLARI

Çocuk partilerinden, günlük gezilere kadar uzanan bu tür filmler günlük yaşamın eğlence dolu anlarını yakalayabileceğiniz içeriklere sahip olmalıdır. Ancak özellikle filmlerinizi herkesin izleyebileceği sosyal medya ya da video paylaşım sitelerinde (youtube, vimeo, dailymotion vb.) yayınlamayın düşünürseniz ebeveynlerin ya da filme konu olan kişilerin rızasını almanız gerekir.

HAREKETLİ SPOR ÇEKİMLERİ

Eğer filminiz mantıklı bir giriş, gelişme ve sonuca sahipse bir anlatıcı olmadan da bir öykü anlatabilirsiniz. Karşılaşma öncesi hazırlık planlarıyla mekânın zaman atlamalı bir planını çekin. Etkinliğe birden çok kamerayla gitmek faydalı olacaktır.

CANLI MÜZİK ÇEKİMİ

Müzik grupları, sahne aldıkları mekânlarda genelde çok hareketlidirler. Bu yüzden en iyi açıyı yakalamak için sık sık netlik yapmanız ve çerçevenizi değiştirmelisiniz. Çoğu zaman sahnedeki ışık düzeyi yeterli olmayabilir. Eğlence mekânları genelde karanlıktır. Eğer çekim sırasında size ekstra aydınlatma konusunda izin verilmezse yüksek iso ve geniş diyafram aralığında çekim yapmak zorunda kalırsınız.

DÜĞÜN VİDEOLARI

Doğru donanım seçtiğinizden emin olun. Etkinliğin tümünü çekebilmek için yeterli pil ve hafıza kartına ihtiyacınız olacaktır. Üçayak üzerinde iki ayrı kamera ile çekim yapmak daha uygun olacaktır. Kameranın bir tanesi genel planda izleyenleri çekerken, diğeri gelin ve damadı çeker. Her ne olursa olsun mümkün olduğu kadar kaydı kesmeden çekime devam etmelisiniz. Bütün kamera hareketlerini ve diğer planları daha sonra kurguda çıkarabilirsiniz. Ama ayrı bir ses kaydı yapmıyorsanız, ses devamlılığı için sürekli kayıta kalmalısınız. DRON ÇEKİMLERİ Dron, uzaktan kontrol edilen insansız hava aracına verilen isimdir. Üzerinde kamera ve sarsıntıyı önleyen “gimbal” olarak adlandırılan bir düzenek vardır. Dronlar çekimlerinize renk katar. Son yıllarda film endüstrisinde çok yaygın olarak kullanılmaktadır. Dron ile çektiğiniz videoların daha sinematik olmasını istiyorsanız ışık kontrastının genele göre daha düşük olduğu güneşin doğuş veya batış saatlerini tercih etmeniz doğru bir seçim olacaktır. Çünkü günün bu saatlerinde ışık patlaması veya aşırı karanlık alanlarla çok karşılaşmazsınız. Bu, çekime konu olan mekânın dokusunun daha belirgin olduğu dengeli videolar çekmenize olanak sağlar.

DAĞITIM VE GÖSTERİM: FERAGAT FORMU

Bir onay ya da izin formu kamera önündeki herkes tarafından imzalanmalıdır. Bu olmadan kayıtları kullanamazsınız. Feragat formu, çekimlerinizde görünen herkesle imzalanan bir anlaşmadır. Feragat formları, çekimin içeriğine göre değişebilir; ancak temel anlayış, katılımcının kaydedilmiş görüntüsünün kullanılmasına izin verdiği bir formu imzalamasıdır.

YENİ MEDYA VE MOBİL KAMERAMANLIĞI

Günümüzde hemen hemen her insan kişisel bilgisayar veya mobil cihazlar aracılığıyla birçok bankacılık işlemini yapabilmekte, çevrim içi (online) kütüphaneler aracılığıyla birçok dijital kitaba ulaşabilmekte, sanal mağazalardan alışveriş ile istediği ürünü satın almakta, e-devlet uygulaması ile yakın zamana kadar saatler, bazen günler süren bir işlemi saniyeler içinde gerçekleştirebilmektedir. Günlük ihtiyaçlar yanında sosyalleşme, bireysel yayıncılık ya da eğlence aracı olarak yeni medya araçları kullanılmaktadır. Yeni medyanın bize sunduğu dijital kodlama imkânı ile metin, şekil, grafik, ses ve video gibi veriler hayatımızı kolaylaştıracak uygulamalara dönüştürülmektedir. Bu uygulamaların yanı sıra internet siteleri, video paylaşım siteleri, sosyal medya ve internet günlükleri ile yeni medya ortamı görselliğin ve videoların başlıca kullanım alanlarından biri hâline gelmiştir. Yeni medya içerikleri için görüntü üretimi, günümüzde yeni medya araçlarını kullanan hemen her birey tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu içeriklerin çoğunluğu, sıradan kullanıcılar tarafından amatörce üretilmekle birlikte yeni medyanın gün geçtikçe daha fazla insan tarafından ve daha yoğun bir şekilde kullanılmasıyla profesyonel video içeriklerinin sayısı da büyük bir hızla artmaktadır. Yeni medya kameramanlığı, internet ortamında yayınlanmak üzere ve genellikle mobil cihazlar kullanılarak çekilen video içeriklerinde uzmanlaşan oldukça yeni bir kameramanlık türüdür. Yeni medya kameramanlığını doğru bir biçimde yapabilmek için yeni medyaya, mobil cihazların görüntüleme özelliklerine ve video bloglar gibi yeni medya yayın ortamlarına dair temel bilgilere sahip olmak gerekmektedir.

YENİ MEDYA KAVRAMI VE GELİŞİM SÜRECİ

Günümüzde bireyin içinde yaşadığı toplumun parçası olması noktasında yeni medyanın önemini Baudrillard, artık toplumsallaşmayı belirleyen şey kuramsal sınırlar değil, haber miktarıyla iletişim araçlarının karşısında geçirilen saatlerdir sözleriyle vurgular [1]. Bu noktada 21. yüzyılın üzerinde en çok konuşulan teorilerinden olan Marshall McLuhan tarafından ortaya konulan Global Köy kavramı ortaya çıkar. Global Köy teorisi, 1960'lı yıllarda toplum tarafından kitle iletişim araçlarının kullanımını hızla yayılacağı ve bu sayede dünyanın küresel bir köye dönüşeceği düşüncesini açıklamak için ortaya konulmuştur. Günümüzde McLuhan'ın ortaya koyduğu bu teori internet ağları ile yeni bir boyut kazanmıştır. Yeni Medya kavramını daha iyi anlayabilmek için öncelikle "internet" olgusunu kavramak gereklidir. İnternet, Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bakanlığı tarafından askerî amaçlarla kurulan ve ARPANET olarak adlandırılan sisteme 4 üniversitenin bilgisayarlarının birbirine bağlanmasıyla ortaya çıkmıştır. Başlangıçta kısıtlı sayıdaki bilgisayarlar arasında elektronik posta ve dosya transferi gibi işlemlerin yapılabildiği ARPANET, 1989 yılında CERN (Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi) tarafından geliştirilen protokol ile yeni bir boyut kazanmış ve 1991 yılında hipermetinlere dayalı, kısa adı www (world wide web) olan internet protokolü adıyla kullanıma sunulmuştur. Yaşayan bir organizma gibi kurulduğu ilk yıldan günümüze kadar internet gelişmiş ve hâlen bu gelişim sürecini devam ettirmektedir. İnternetin gelişim sürecini 4 ana başlık altında inceleyebiliriz. Bu dönemler; Doküman Odaklı Web 1.0 Dönemi, İnsan Odaklı Web 2.0 Dönemi, Bilgi Odaklı Web 3.0 Dönemi ve Sanal Gerçeklik Odaklı Web 4.0 dönemi olarak adlandırılır. Yeni Medya Teknolojilerinin Özellikleri Geleneksel medya araçlarında iletişim süreci, kaynak konumundaki medya tarafından gönderilen iletiler, alıcı konumundaki bireyler tarafından algılandığında mesaj gönderimi tamamlanmış olur. Bu açıdan geleneksel iletişim teknolojilerinde iletişim tek yönlüdür. Richard Rogers yeni medyanın etkileşim, kitesizleştirme ve eş zamansız olması açısından üç özelliğinin altını çizer. Etkileşim: Yeni medyanın en önemli özelliği etkileşimin olması gerekliliğidir. Veri akışı tek yönlü olmaz; alıcı, kaynak konumunda ya da kaynak, alıcı konumunda olabilir. Kitesizleştirme: Aynı kaynaktan gönderilen içerik istenildiğinde kitlelere yönelik ya da sadece tek bir kişiye özel gönderim sağlanması mümkündür. Örneğin, e-posta, Twitter ya da YouTube üzerinden gönderilmesi istenen bir içerik tüm kullanıcıların erişebileceği bir paylaşım olabileceği gibi sadece kullanıcı tarafından belirlenen kişilere iletebilir. Eş zamansızlık: Zaman kullanımının giderek önemli olduğu bir çağda bireyler kendileri için en uygun zaman diliminde mesaj gönderip alabilir. Kullanıcı kendisine gönderilen bir mesajı çevrim içi olduğunda eş zamanlılık şartı olmadan dilediği zaman kontrol edebilir. Mobil Kameraların Kısa Tarihi Mobil kameralar, başka bir ifadeyle cep telefonu kameraları, günlük yaşantımıza çok yakın bir tarihte girmesine rağmen bugün birçok kişinin yanından ayırmadığı bir parçası hâline geldi. Birçok teknolojinin bir araya getirilmesi ile

oluşan kamera telefonları ile ilgili 1950’li yıllarda dahi birçok patent bulunmaktadır. Ancak bugün kullandığımız cihazların ilk örnekleri Amerika ve Japonya merkezli ülkeler arasında 1990 yıllarda üretilmeye başlar. Mobil Kameraların Genel Yapısı Birçoğumuz internet ortamında teknik ve içerik açıdan güzel bir fotoğraf-video paylaşan kişilerin maruz kaldığı sorulara tanık olmuşuzdur. “Çok güzel fotoğraf, hangi kamera ile çektin, kaç megapiksel, zoomlu mu?” Elbette iyi bir görüntü için belli bir teknik kapasiteye sahip bir kamera gereklidir. Ancak iyi bir kameraya sahip olmak iyi bir fotoğraf ya da video çekebilmek için tek başına yeterli değildir. Amatör gündeliklerimizde daha kaliteli görseller oluşturabilmek için öncelikle bir kameranın nasıl çalıştığını anlamak, temel kompozisyon kurallarına hâkim olmak gerekir. Mobil kameralar insan gözü ile benzer bir prensipte çalışır. İnsan gözünün biyolojik olarak işlediği görüntü, kamerada dijital olarak gerçekleşir. Uygun ışık şartlarında, insan gözüne gelen görüntü, kornea ve göz merceğinde kırılarak retina üzerinde odaklanır. Retina üzerindeki fotoreseptörler ışığı elektrik akımına dönüştürür. Bu elektrik sinyallerinin işlendiği beyinde görüntü oluşur. Aynı işlemler dijital kameralarda elektronik ve optik elemanlarla sağlanır. Işık kameranın merceğine gelir, diyafram bu ışığın miktarını belirler, örtücü (shutter) bu ışığın ne kadar süreyle geçeceğini belirler, sensör görüntüyü yakalar. Kameraların görüntü kalitesi üç ana parametreye bağlı olarak değişir: • Sensör boyutu • Diyafram Açıklığı • Mercek kalitesi Mobil Kamera Kullanımı için Üretilmiş Lens ve Ekipmanlar Satın aldığımız cep telefonu üzerinde bulunan kameralar genel kullanıcı düzeyinde manzara ve portre çekimleri yapacak şekilde tasarlanmıştır. Ancak piyasada her türlü marka ve model cep telefonu kamerasıyla uyumlu çalışan düşük bütçeli lensler vardır. Genellikle set olarak birlikte satılan bu lenslere kısaca göz atacak olursak: Balıkgözü (Fish Eye) Objektifler: “Ultra geniş” veya “süper geniş” lens olarak da bilinen balıkgözü lenslerle, yaklaşık 180° açıyla fotoğraf ve video çekebiliriz. Lensin yapısından kaynaklı bozulmalar son derece çarpık, dinamik ve soyut bir his veren görseller yakalamamıza imkân verir. Balıkgözü lensler yaygın olarak iç mekân ve mimari çekimlerin yanı sıra ekstrem spor çekimlerinde kullanılır. Geniş Açılı Objektifler: Kısa odak uzaklığına ve geniş görüş alanına sahip olan lenslere geniş açılı lens denir. Bu lenslerle, kameranın normal bir objektife göre çok daha fazla sahneye sahip olmasını sağlayarak mimari ve manzara fotoğrafçılığı çekimlerinde yaygın olarak kullanılır. Tele Objektifler: Tele lensler uzaktaki bir nesneye fiziksel olarak yaklaştırmaya gerek duymadan görüntü almamızı sağlarlar. Örneğin bir vahşi hayvanı ya da saha içine girmeden bir sporcunun yakın çekimini tele lens kullanarak yapabiliriz. Tele lensler ile çektiğimiz esas görüntünün arka planında kalan alanı odak dışında, yani bulanık bırakarak derinlik ve perspektif sağlayabiliriz. Makro Lensler: Makro lensler genel olarak çiçekler, böcekler, takı gibi küçük ölçekteki objelerin yakın ve ayrıntı çekimlerinde kullanılır. Temel Kompozisyon Kuralları Bu ünite bu bölüme kadar yeni medya, mobil kameraların genel yapısı ve kullanılan lensler hakkında genel bilgiler edindiniz. Bu noktada üzerinde durulması gereken diğer bir konu çekilen fotoğraf ve hareketli görüntüleri nasıl çerçevelemek gerektiğidir. Çerçeveleme konusunda, özellikle video çekimlerinde mobil kameralar diğer kameralardan ayrılır. Öncelikle video çekimlerinde kameranın dikey mi yoksa yatay mı kullanılacağını planlamak gerekir. Bu sorunun cevabı çekilecek içeriğin nerede yayınlanacağına göre değişkenlik gösterir. İnternet Günlüklerinin (Blog) Kısa Tarihi İnternetle bağlı olan hemen hemen her kişinin bir sosyal medya uygulamasında oluşturduğu kişisel profili vardır. Yine birçok kişi bu ağlarda yazı ya da görsel paylaşarak içerik üretir. Peki internet ağında sıradan kullanıcı ya da tüketici konumdan çıkarak üretici olmak için neler yapılabilir? İnternetin ilk yıllarında içerik oluşturabilmek için web sitesine sahip olmak gerekliydi. Bir web sitesi oluşturmak teknik bilgi ve birikiminin yanı sıra, siteye yükleyeceğimiz içeriğin barındırılacağı bir disk alanı (hosting) ve web sitenizin ismi için (domain) satın almak, daha doğrusu gerek disk alanı gerekse alan adı (domain) için her yıl düzenli olarak para ödemek zorunluluktaki. Günümüzde bloglar hiçbir teknik bilgi olmadan hazır şablonlarla isteyen herkesin kişisel ilgi alanına göre web sayfalarını ücretsiz olarak düzenleyip yayınlatabildiği platformlardır. İnternet Günlüğü ve Video Blog Hazırlarken Nelere Dikkat Etmeliyiz? Birçok kişi ilk başta oluşturacağı gündeliğin görsel yönünün etkili olacağı düşüncesiyle bir dönem popüler olan flash uygulamalarında olduğu gibi hareketli ve gösterişli bir sayfası olsun ister. Ama önemli olan sayfanızın güncellenebilir olması ve içeriğinin zenginliğidir. Altı çizilmesi gereken ikinci bir nokta da sayfanızın tüm cihazlarda düzgün görüntülenebilmesidir. Yani aynı sayfa kişisel bilgisayarlarda, tabletlerde ve mobil uygulamalarda düzgün bir şekilde görüntülenebilmelidir. Blog oluşturmaya başlayan kişi öncelikle kısa ve uzun vadeli hedefler belirlemelidir. Paylaşacağı içerikler neler olacak, belli bir teması olacak mı (yemek, moda, fotoğrafçılık, spor, edebiyat) yoksa tamamen günlük hayatın akışının belirleyeceği şekilde mi ilerleyecek. Site içeriğinin ulaşmasını istenilen kitle kriterleri neler olacak? Bu dar bir sosyal bir çevre (aynı okulun öğrencileri) olabileceği gibi daha geniş bir yaş grubu da olabilir. İçerik konusunda karar verildikten sonra bu konuda daha önce yapılanları kontrol etmek gerekir. Daha önce yapılmış çalışmaların bir benzeri yapılacaksa daha iyisi ya da en az onların kalitesinde olmak gerekir. Yeni başlayan biri için bu çoğu zaman bu imkânsızdır. Bunun yerine farklılaşmak daha etkili bir çözüm olabilir. Örneğin İstanbul’da yaşayan bir kişi, İstanbul’un bilinen yapılarını görüntüleyerek bir video-blog oluşturmak istediğini düşünelim. Yerli ve yabancı sanatçılar tarafından profesyonel ekipmanlar kullanılarak defalarca çekilmiş görüntülerden daha kaliteliğini

üretmek mümkün olmayabilir. Bunun yerine gözden uzakta mekânların keşfedildiği bir içerik oluşturmayı tercih etmek daha stratejik bir yöntem olabilir. Amatör bir blog oluşturmaya başlarken en büyük sorunlardan biri mükemmel olmaya çalışmaktır. Bu düşünce, işe başlamayı hep erteler. “Sınıfı geçince, şu kitapları okuduktan sonra” gibi teorik sebepler yanında x marka bilgisayar-kamera satın alındıktan sonra gibi teknik ekipman kaynaklı sebepler harekete geçmeyi geciktirir. Başlamak için mükemmel olmaya çalışmayın belirlediğiniz hedefler doğrultusunda ilk yazınızı yayınlayın.

STOK GÖRÜNTÜ KAMERAMANLIĞI

Görüntünün bir iletişim aracı olarak gücü ve özelliği, dijital çağda yeni boyutlara kapı açmaktadır. Depolanmış görüntü olarak da adlandırabileceğimiz stok görüntü, videoların belirli konseptte uygun bir şekilde ve temalar dâhilinde veya herhangi bir amaç olmadan bağımsız bir şekilde önceden kayda alınıp depolanması işlemine dayanır. Depolanan bu görüntüler birçok farklı projede kullanılabilir. Stok video endüstrisinin başlangıcı sinemanın ilk yıllarına ve habercilik anlayışına dayanmaktadır. Televizyonun yaygınlaşması, izleyen süreçte görsel kültürün genişlemesi ve dijital kültür ile beraber tüm alanlarda görselliğe olan ihtiyacın artması stok görüntü üretiminin önemli bir alan hâline gelmesine neden olmuştur. Stok Görüntünün Temel Özellikleri Stok görüntü, çoğu zaman belirli bir amaç ve tema dâhilinde bazı durumlarda ise doğal ortamda çekilen, farklı projelerde kullanılmak amacıyla depolanan hareketli görüntülere (video) verilen isimdir. Bu görüntüler arşiv amaçlı veya pazarlama amaçlı bir veri tabanı ortamında depolanırlar. Bu nedenle bu görüntülere stok, bir başka ifadeyle depo görüntü ismi verilmektedir. Tanımından da anlaşılacağı üzere stok videolar çekilme amacına göre ikiye ayrılmaktadır. Tematik stok videolar, belirli bir tema dâhilinde olmayan stok videolar (şehirlerin ve simgesel yapıların, doğal ortamlardaki vahşi yaşamın vb. görüntüleri). Stok video kameramanı, genellikle görüntülerin asıl sahibidir ve bu görüntüleri kullanan ticari tasarımcının sınırlı kullanım hakkı bulunmaktadır. Stok videoların kullanma hakkı yasal olarak farklı yollarla elde edilirken yazar, yani stok video kameramanı veya üreticisi eserlerinin telif hakkını saklı tutar. İnternetin yaygınlaşması ve bağlantı hızının artması da stok videolara olan erişimi arttırmış, bu videoların ticari veya ticari olmayan amaçlarla paylaşımını kolaylaştırmıştır. Stok Görüntülerin Kullanım Amaçları Yaşadığımız dönem itibarıyla görsel ürün ve içeriğin ana tüketim maddesi olduğu dijital ortamda stok videolar içerik üretiminde büyük bir yer tutmaktadır. Dijital çağın video teknolojisi, fiziksel olarak elle tutulur bir ürün olmamakla birlikte fikrî mülkiyet hâline gelmiştir. Video ve filmin kitle tüketiminin bir ürünü olarak pazarlanması, video sanatındaki gelişim dönemiyle ortaya konan estetik ve sanatsal standartları nispeten azaltmış ve ticari bir yapıya sahip olmasına neden olmuştur. Özellikle film yapımcıları için özel bir sahne oluşturmak veya bir plan görüntüsü baştan çekmek hem pahalı hem de zaman alıcıdır. Profesyonel set elamanlarının maliyet girdilerinin yüksek olması, aynı zamanda işe alım ve son görüntülerin teslim edilmesi arasındaki tahmini sürenin fazla olması, çabuk erişilebilir stok videolara olan talebi arttırmıştır. İş dünyasında ise çoğunlukla sunumlarda stok video tercihi oldukça fazladır. Diğer yandan firmaların tanıtım filmlerinde de stok video kullanımına rastlamak mümkündür. Çoğu firmanın fuar ve web ortamlarında tercih ettiği markaya ait reklam ve tanıtım filmlerinde kullanılan görüntüler, ağırlıklı olarak stok videolardan oluşmaktadır. Diğer yandan şirketler sık ve yoğun olarak kullandıkları sosyal medya hesaplarında ürettikleri görsel içeriğin büyük bir kısmında yapım ve maliyet giderlerindeki esneklik nedeniyle stok videoları tercih etmektedirler. İş dünyası ve sinema endüstrisinin promosyon olarak dağıttığı ücretsiz içeriklerde de stok video kullanımları oldukça yoğun karşılaşılan bir durumdur. Promosyon ve tanıtım amaçlı dağıtılan cd-rom ve flash bellek gibi araçların içeriğini oluşturan görüntüler, yine ağırlıklı olarak stok video kullanılarak oluşturulmuş maliyet olarak hesaplı içeriklerdir. Stok video kullanımına rastladığımız bir diğer alan da kişiye yönelik ve bireyselleştirilmiş eğlence amaçlı üretilen içeriklerdir. Özellikle kişiye özel önemli günler için yapılan filmlerde editörler tarafından stok videolar tercih edilmektedir. Tasarım kısmında özellikle web ortamında ise bloglar ve diğer çevrimiçi yayınlarda, YouTube ve benzeri video içerik sitelerinde kullanılan reklamların ana görüntü malzemesini stok videolar oluşturmaktadır. Stok videoların üretim ve pazarlama aşaması Stok videolar çekilme aşamasından kullanım aşamasına kadar belirli evrelerden geçmektedir. Profesyonel kurum ve ajanslar bu süreci kendi ekipleri çerçevesinde belirli bir hiyerarşi ile gerçekleştirirken bağımsız stok kameramanları genellikle internet ortamında aracı web siteleri üzerinden bu sürece dâhil olurlar. Web siteleri üzerinden stok video paylaşımı süreci aşağıdaki safhalara ayrılmaktadır. Stok video satışı yapan bir internet sitesine üye olup üyelik şartlarını yerine getirmek gerekir. Kaydedilen görüntüler belirtilen koşullarda, formatlarda ve kalitede yüklenir. Yüklenen görüntü editör tarafından incelenir ve uygunluğuna bakılır. Uygunluğu onaylanan görüntü üyelere sunulur. Bu noktada stok videoları tüketen gruplar da ön plana çıkar. Stok videoları tüketen ve pazarlayan yapılar günümüzde dört ana başlık altında toplanırlar. Bunlar klasik ajanslar, koleksiyoner kurumlar, distribütör ajanslar ve bu üç ajansın yanında ortak ajanslar içerisinde aracılık yapan mikro ajanslardır. Buna göre; klasik ajanslar,

görüntülerinin göreceli çoğunluğunu orijinal içerik oluşturuculardan alır ve son görüntü kullanıcılarına yaptıkları satışlar gelirlerinin yüzde 50'sinden fazlasını oluşturur. Koleksiyoner kurumlar, görüntülerinin göreceli çoğunluğunu orijinal içerik oluşturuculardan alırlar, ancak gelirlerin çoğunluğunu diğer kurumlar ve ajanslara olan satışları aracılığıyla gerçekleştirirler. Distribütör ajanslar, görüntülerinin göreceli çoğunluğunu ortak kuruluşlardan alır ve nihai görüntü kullanıcılarına yaptıkları satışlar gelirlerinin % 50'sinden fazlasını oluşturur. Mikro ajanslar ise yukarıdaki ajanslardan ve bu ajanslar aracılığıyla görüntülerin çoğunu alan ve satan ajanslardır. Söz konusu ajanslar vasıtası ile stok video kameramanı kendi bakış açısı ve görsel gücü ile tasarladığı videoları çok geniş ve çeşitli bir şekilde üretebilir, pazarlayabilir veya lisans altında kullanımına izin verebilir. Stok video kameramanı kendi görsel estetiğini temsil eden stok görüntüleri çekebilir, bulabilir ve lisanslayabilir, ardından bunları kullanıma sunabilir. Kurumlar ve yapımcılar ise bu sayede bütçelerinin dışına çıkmadan zamandan ve kaynaktan tasarruf ederek zengin ve kaliteli bir nihai ürüne sahip olabilirler. Günümüzde stok videolar web ortamında ticari olarak oldukça büyük satış rakamlarına ulaşmışlardır. Stok Video Kameramanı Stok video kameramanı stok videoyu çeken, işleyen, depolayan kameraman olarak tanımlanabilir. Stok video kameramanı bağımsız çalışabileceği gibi bir ajans veya prodüksiyon şirketi için çalışan kişi de olabilir. Stok video kameramanı fotoğraf, kompozisyon, ışık ve aydınlatma konusunda uzman niteliğinde olmalıdır. Teknik bilgisinin dışında estetik bir bakış açısına da sahip olmalı mizansen kurmada veya yakalamada hızlı ve yeterli olmalıdır. Doğası gereği stok video kameramanlığı stüdyo dışı ortamlarda ve ekipten bağımsız bir şekilde çalıştığından ekipman ve teçhizat yönetimi gibi alanlarda da bilgiye sahip olan kişiyi niteler. Stok Video Kameramanında Bulunması Gereken Özellikler Stok video kameramanlarını set veya stüdyo kameramanlarından ayıran birçok özellik mevcuttur. Her şeyden önce stok video kameramanı, diğer kameraman gruplarına oranla genelde yalnız veya tek asistan ile çalışır. Bir ekibin veya bir kameraman grubunun parçası değildir. Bu durum ona birtakım özellikler yüklemiştir. Stok görüntü kameramanı kameraya, menülere tamamen hâkim olmak zorundadır. Stok görüntü kameramanı bir görüntü yönetmeni gibi kadraj, ışık, mizansen kurabilme yeteneğine sahip olmalıdır. Stok görüntü kameramanı kamera dışında ihtiyaç duyulan tüm çekim ekipmanlarına hâkim olmalıdır. Çekim esnasında ihtiyaç duyulan cihazların kurulum ve kullanımını da kendisi yapabilmelidir. Görüntü formatları, codec ve formatlar arasındaki dönüşüm aşamalarını biliyor olmalıdır. Çeşitli tipte lens ve bu lenslerin kullanım alanlarında uzman olmalıdır. Stok Video Kameramanının Kayıta Dikkat Etmesi Gereken Önemli Hususlar Bu hususlar genel olarak kurum ve kişilerin telif ve imaj haklarının önüne geçmemesini sağlayan hususlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireyler, kurumlar, şirketler ve diğer unsurların fikrî haklarını koruma altına alan hususlarda stok kameramanı dikkatli olmak zorundadır. Video içeriğinde model kullanılmış ise modelin telif hakkı doğurmayacak şekilde feragat vermesi gerekmektedir. Veya ücret anlaşması yapılmalıdır. Herhangi bir kurumun kimliği öne çıkarılıyorsa kurumdaki izin veya onay alınmalıdır. Yasal düzenlemelerin dışında teknik konulara dikkat edilmelidir. Olabilecek en yüksek çözünürlükte ve görüntü işlemeyle elverişli bir kayıt formatı tercih edilmelidir. Editörler görüntüyü indirdikten sonra düzenleme ihtiyacı duyarlar, bu nedenle görüntüde kalite en önemli unsurdur. Kameramız destekliyorsa raw, desteklemiyorsa izin verilen en yüksek çözünürlük ve codec opsiyonu kayıt aşamasında tercih sebebi olmalıdır. Mizansen oluşturulurken ışık tercihi iyi yapılmalıdır. Kayıttan sonra videonun işleneceği unutulmamalı ve diyafram, shutter ayarları buna göre yapılmalıdır. Stok Video Kameramanının Yanında Bulundurması Gereken Çekim Ekipmanları Stok video kameramanı temel ekipmanın yanında yardımcı çekim ekipmanlarını ve bulunduğu ortamda en rahat görüntüyü alabileceği diğer ek donanımı da beraberinde taşır. Bazı durumlarda mizansen oluşturması veya sahneyi kendisi kurması gerekebilir. Tüm bu işlemlerde genelde yalnız veya bir asistanla beraber hareket eder. Dolayısıyla stok video kameramanı tüm cihazlarını taşıyabileceği ergonomik bir çanta, set ve ulaşım aracına göre dizayn edilmiş portatif ve hafif malzemelere önem vermelidir. Stok video kameramanının sık kullandığı malzemeler kamera, tripod, çeşitli tipte lensler, portatif ve sabit ışık kaynakları, bol miktarda yedek batarya ve şarj aleti, gimbal (aktüel çekim için sabitleyici), slider (kadraj içi hareket kazandırmak için aparat), bol miktarda hafıza kartı veya kullanılıyorsa kayıt ortamı depolayıcı, mikrofon ve ses kayıt cihazıdır. Stok Video Kameramanının Çekim Sonrası Yapması Gereken İşlemler Stok video çekim işlerinin tamamlanmasından sonra görüntüler kullanılan depolama ortamlarından güvenli ve uzun süre barındırılacak bir ortama aktırılmalıdır. Kasetler aktarım işlemi bittikten sonra arşivde saklanmalı, tekrar kullanılmamalı, devamına veya üstüne yeni görüntü kaydedilmemelidir. Kayıt ortamı olarak dijital bir multimedya aracı tercih edildiyse bilgisayara aktarılmalı ve mutlaka ikinci bir cihazda yedeklenmelidir. Sayısal depolama ortamına aktarılan görüntülerde herhangi bir şekilde video edit, yani kurgu işlemi yapılmamalı, yalnızca konuya uygun cut (kesme) kurgu yapılarak görüntüler arka arkaya getirilmelidir. Görüntünün daha sonra alıcı kurum veya kişi tarafından kendi proje renk ışık ve kontrast ayarlarına uygun bir şekilde düzenleneceği göz önünde bulundurularak görüntü olabildiği kadar ham hâlinde bırakılmalıdır. Görüntünün ham hâlleri asla silinmemeli günü geldiğinde başka bir projede kullanılabileceği düşüncesi ile bir veri tabanında saklanmalıdır. Diğer yandan bazı yapımcı veya

kurumlar görüntüleri cd-rom, dvd-rom veya hd-dvd, bluray gibi kayıt ortamlarında tercih edebilmektedir. Bu yüzden gerek arşiv gerekse teslim edilmesi amacıyla görüntüler bu tip multimedya ortamlarına aktarılmalıdır. Daha geniş ve profesyonel amaçlı yapılan stok görüntüler özel olarak tasarlanmış veri sunucuları, adanmış sunucular, storage sunucular gibi ortamlarda depolanabilirler. Tüm bu saydıklarımıza ek olarak stok video kameramanın aynı zamanda bilişim ve bilgisayar-yazılım bilgisinin de güçlü olması gerekmektedir.

DSLR KAMERALAR

DSLR kameralar fotoğraf makinelerinin dijital teknolojiyle tanışmasından sonra ortaya çıkmıştır. Başlangıçta SLR (Single Lens Reflex) olarak adlandırılan fotoğraf makinesi türü, dijitalleşmeyle birlikte DSLR (Digital Single Lens Reflex) olarak adlandırılmaya başlanmıştır. DSLR kameraların video çekme yeteneklerine ulaşmasının ardından ise HDSLR kavramı ortaya çıkmıştır. HDSLR, yüksek çözünürlük anlamına gelen High Definition ve SLR kelimelerinin birleşiminden türetilmiştir. Günümüzde HDSLR ve DSLR kavramları birbirinin yerine kullanılmaktadır. DSLR kameralar, üretilmesiyle birlikte özellikle bağımsız sinemacılar arasında hızla yayılmıştır. Maliyetlerinin sinema kameralarına göre daha düşük olması bunun en önemli nedenlerinden bir tanesidir. DSLR Kameraların Tarihi HDSLR kameralar ile ilgili ilk büyük atılım Canon firmasından gelmiştir. Canon firmasından önce de video çekebilen fotoğraf makineleri mevcuttur; ancak Canon firmasının ürettiği 5D Mark II modeli Full HD video çekebilen ilk DSLR kameradır. 17 Eylül 2008 tarihinde piyasaya sürülen 5D Mark II üretildiğinde bu kadar yüksek bir popülerliğe ulaşacağı tahmin edilmiyordu. Ancak ürün piyasaya sürülmeden önceki deneme döneminde Pulitzer ödüllü fotoğrafçı ve görüntü yönetmeni Vincent Laforet firma yetkililerini ikna ederek 72 saat süreyle kamerayı test etmiş ve bu süre zarfında bir kısa film çekmiştir. Canon yetkililerinin filmi onaylamalarının ardından çevrim içi (online) olarak yayımlanan film, ilk haftada bir milyondan fazla kişi tarafından izlenmiş ve 5D Mark II sipariş patlaması yaşamıştır. Laforet'in "gözlerime inanmadım" diyerek tanımladığı görüntüler kısa zaman içerisinde tüm görüntü yönetmenlerinin ilgisini çekmeyi başarmıştır. 5D Mark II'nin bu kadar başarılı olmasının ve beğenilmesinin nedeni; sinema kameralarının sunduğu sığ alan derinliğini sunabilmiş olmasıdır. Ayrıca 36x24 mm boyutlarındaki sensörü 65 mm'lik Vista Vision sinema kamerasıyla eşdeğer boyutlara sahiptir. Vincent Laforet'in ardından Terminatör Salvation'un görüntü yönetmeni Shane Hurlbut, 5D Mark II'yi Terminatör filminin tanıtımı için çekilecek web dizileri için kullanmış, yapımcıların sonuçları çok beğenmesi nedeniyle bir sonraki projesi olan Act of Valor'un görüntü yönetmenliği için Hurlbut'la çalışmaya karar vermişler ve kamera olarak ie 5D Mark II'yi tercih etmişlerdir. Böylece 5D Mark II DSLR kameraların sinema sektöründe yer almasının da önünü açmıştır. DSLR Kameraların Avantajları DSLR kameraların en büyük avantajı sensör boyutlarıdır. Özellikle full frame olarak adlandırılan 36x24 mm'lik sensörler, video kameraların sunduğu sensör boyutlarından çok daha yüksektir. DSLR kameraların maliyetlerinin sinema kameralarına göre düşük olması da bir diğer avantajlarından. Özellikle bağımsız yapımcılar sinema kameralarının yüksek maliyetlerinden DSLR kameralar sayesinde kurtulmuş ve bütçelerini daha çeşitli alanlara kullanabilmişlerdir. DSLR kameraların boyutlarının küçük olması da bir diğer avantajlarından. Taşınması ve dar alanlarda daha efektif kullanılması, ağır ve hantal sinema kameralarına göre büyük bir avantajdır. Ayrıca küçük boyutları lojistik açıdan maliyeti de azaltmaktadır. DSLR Kameraların dezavantajları DSLR kameraların en büyük dezavantajı ses kayıt kalitelerinin yetersiz olmasıdır. DSLR kameraların dâhili ses kayıt seviyeleri profesyonel kullanım için yeterli değildir. Haricî ses girişi olarak XLR jack girişini desteklememeleri de bir diğer problemidir. Bu sorunların önüne geçmek için yapılacak en uygun seçim haricî ses kayıt cihazı ve mikrofon kullanmaktır. DSLR kameraların bir diğer dezavantajı Rolling shutter efektidir. Özellikle kameranın hareket ettiği durumlarda görüntüde ortaya çıkan dalgalanma Rolling shutter olarak adlandırılmaktadır. Moire etkisi de Rolling shutter benzeri görüntüde ortaya çıkan bir bozulmadır. Arka planda yer alan birbirine paralel renk doku ve çizgilerin birbirlerine karışması moire efekti denen bozulmaya neden olmaktadır.

DSLR KAMERAMANLIĞI

DSLR kameramanlığı haber ve stüdyo kameramanlığından farklı donanımlar gerektirmektedir. Haber kameramanının temel amacı estetik ya da sanatsal görüntüden ziyade haber amaçlı görüntü almaktır. Stüdyo kameramanlığında ise gereken teknik ayarlamalar reji tarafından kontrol edilmektedir. DSLR kameramanlığında ise hem estetik ve sanatsal olarak görüntü bilgisine sahip olunmalı hem de kameranın gerekli ayarlamalarını yapacak teknik bilgiye sahip olunmalıdır. DSLR kameramanları DSLR kameraların çalışma prensiplerine hâkim olmalı ve temelde fotoğraf makinesi kullandıkları için fotoğrafçılıktan gelen terimleri bilmelidir. Pozlama; teknik olarak sensöre ışık düşmesidir. Doğru pozlama için görüntünün aydınlık ve karanlık noktaları arasında bir denge gereklidir. Diyafram; pozlamaya etki eden faktörlerden biridir. Pozlama sırasında sensöre düşecek ışık miktarının denetlenmesi amacıyla kullanılmaktadır. F harfiyle gösterilir ve f harfinin yanına gelen rakamlar

küçüldükçe (f1.2, f2.8, f4 gibi) sensöre düşen ışık miktarı artarken, rakamlar büyüdükçe (f8, f16, f22) sensöre düşen ışık miktarı azalmaktadır. Shutter; ışığın sensöre ne kadar süre ile düşeceğinin kontrol edilmesi amacıyla kullanılmaktadır. DSLR kameranın markasına göre farklı harflerle sembolize edilir. Bazı markalar "T" harfini kullanırken bazı markalar ise "S" harfini kullanmaktadır. 1/50, 1/100 gibi rakamlar ile ifade edilir ve bu rakamlar saniyenin 50'de biri ya da 100'de biri gibi sürelerle karşılık gelmektedir. ISO; sensör yüzeyinin ışığa hassasiyetini belirtmek için kullanılmaktadır. Rakamsal olarak değer arttıkça yüzeyin ışığa duyarlılığı da artmaktadır. DSLR Kameramanlarının Dikkat Etmesi Gerekenler Kamera modları DSLR kameralar aslen fotoğraf çekmek için üretilmesi nedeniyle birçok ön ayar moduna sahiptir. Bu ön ayar modları çekim için gereken tüm ayarları yapabildiği gibi, bazı ayarları kullanıcıya bırakıp bazı ayarları kendisi yapabilmektedir. Ancak DSLR kameralar ile video çekilirken gereken tüm ayarlamalar manuel olarak kameraman tarafından yapılmalıdır. Bu nedenle DSLR kameramanları kameralarını manuel modda kullanmaya dikkat etmelidir. Kamera hareketi ve görüntü stabilizasyonu Fotoğraf gibi sabit kareler çekmek için üretilen DSLR kameraları ile elde hareketli görüntü çekmek zordur. Bu nedenle DSLR kameramanları mümkün olduğunca tripod kullanılmalıdır. Tripod kullanımı titreşim ve sarsıntıyı azaltacaktır. Ayrıca pan, tilt gibi kamera hareketleri tripod ile daha kolay şekilde yapılmaktadır. Uygun diyafram değerini belirlemek DSLR kameralar ile pozlama dengesini oluşturmak için Lcd ekrana bakarak gerekli diyafram ayarını yapmak genelde yanlış bir kullanımdır. Lcd ekran kullanımı yerine makine üzerinde bulunan ışık ölçüm modlarını kullanmak ve bunlara uygun diyafram ayarlamak daha uygun pozlama dengelerinin oluşturulmasına katkı sağlayacaktır. Makine üzerindeki farklı ışık ölçüm modları, farklı ışık koşullarında avantaj sağlamaktadır. Iso kullanımı DSLR kameralar değiştirilebilir iso ayarlarına sahiptir. Ancak iso konusunda bahsedildiği gibi yüksek iso değerleri görüntüde bozulmalar sebep olabilmektedir. Bu nedenle DSLR kameramanları kullandıkları kameralar için en uygun iso ayarlarını önceden test etmelidir. Resim Stili Resim stili DSLR kameralar üzerinde bulunan ve renk, kontrast, doygunluk, keskinlik gibi ayarların farklı koşullara göre önceden belirlendiği ön ayarlardır. Standart, Portre, Manzara, Nötr gibi farklı koşullar için önceden belirlenmiş değerler olmakla birlikte eğer post prodüksiyon aşamasında renk, kontrast gibi düzenlemeler yapılacaksa nötr resim stilini kullanmak hazır ayarlar içerisinde en iyi sonucu verecektir. Beyaz ayarı Beyaz ayarı, kameraların farklı ışık koşullarında renkleri doğru algılaması için yapılan bir ayardır. Kamera beyaz rengi doğru algıladığında diğer renkleri de doğru algılamaktadır. DSLR kameralarda otomatik beyaz ayarı seçeneği mevcuttur. Bu seçenek doğrultusunda makine beyaz ayarını kendisi yapmaktadır. Ancak çekim esnasında ışık koşulları değişirse makine otomatik olarak renk dengesini yeniden düzenlemeye çalışacaktır. Bu gibi durumlardan kaçınmak için beyaz ayarı manuel olarak kameraman tarafından yapılmalıdır. Lens tercihi DSLR kameralar değiştirilebilir lens sistemlerine sahiptir. Kameraman sabit odak uzaklı (prime) ya da değişebilir odak uzaklı (zoom) lens seçeneklerinden hangisini kullanacağına karar vermelidir. Lensler temelde sabit odak uzaklıklı ve değişken odak uzaklıklı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Ancak DSLR kameralar ile video çekerken lensler yukarıdaki iki türün dışında fotoğraf lensleri ve sinema lensleri (Cine-Style) olarak da ikiye ayrılmaktadır. Fotoğraf çekimi için üretilen lensler ile video çekmek mümkün olsa da özellikle diyafram ve netlik kontrolü bu tip lenslerde daha zordur. Netlik aralıklarının çok kısa olması özellikle video çekimlerinde kontrolü güçleştirmektedir. Cine-style lensler ise özellikle video çekimleri için üretilmiş lenslerdir. Cine lenslerin fotoğraf lenslerine göre en büyük farkı netlik ve diyafram halkalarının daha geniş aralıklar sunmasıdır. Bu nedenle netlik ya da diyafram değişiklikleri yumuşak geçişler ile değiştirilebilmektedir. DSLR Kameramanlarının 12 Adımı • Uygun lensi belirleyin ve kameraya takın. • Bir resim stili seçin. Nötr seçeneğini kullanın ya da manuel olarak kendiniz bir resim stili oluşturun. • Beyaz dengesini ayarlayın. • Ses kaydı konusunu belirleyin. Kamera üstü mikrofon kullanacaksanız kameraya bağlı ve açık olduğundan emin olun. • Kullanacağınız görüntü çözünürlüğünü ve kare hızını ayarlayın. (örn. 1920x1080 24P ya da 1920x1080 60P gibi) • Shutter hızınızı 1/50 olarak ayarlayın. • Iso ayarınızı yapın. Kameranız için en doğru iso aralıklarını önceden belirlemek yararınıza olacaktır. (Örn. Canon makineler için 160 ve katları iso basamakları daha başarılı sonuçlar vermektedir.) • Diyaframınızı kontrol edin. • Netliğinizi yapın ve görüntüde hareket olacaksa netlik noktalarınızı belirleyin. • Diyafram ve iso kontrolünü yapın ve gerekliyse tekrar ayarlayın. • Görüntüdeki siyahların kaybolmadığından ve beyazların patlamadığından emin olun. (Bunun için eğer kullandığınız makinenin histogram özelliği varsa kullanın) Kayıt düğmesine basın ve özellikle sık sık kayda girilip çıkılması gereken çekimlerde kayıta olduğunuzdan emin olun.

KAMERA HAREKETLERİ VE TARİHİ

Sinemanın ilk yıllarında filmler genellikle stüdyo ortamlarında çekildiği için kamera hareketleri kullanılmamaktaydı. Bu bir tercih olmaktan çok kameraların boyutları, ağırlıkları ve hantallıkları nedeniyle zorunluluktan kaynaklanmaktaydı. Ayrıca ilk yıllarda yönetmenler tiyatrunun etkisinde oldukları için çoğunlukla genel planlardan oluşan filmler yapmakta ve bu nedenle de kamera hareketlerine olumsuz bakmaktaydılar. 1901 yılında Albert Smith, Little Doctor and The Sick Cat (Hasta Kedi ve Küçük Doktor) adlı filminde ilk defa Close Up (Yakın Plan) çekim ölçeğini kullanarak sinema tarihinde bir ilki gerçekleştirmiştir. Smith'in ardından yönetmenler farklı çekim ölçeklerine yavaş yavaş filmlerinde yer vermeye başlamıştır. Teknolojinin ilerlemesi, çekim ölçeklerinin çeşitlenmesiyle beraber kameraları hareket ettirme ihtiyacı da doğmaya başlamıştır. 1903 yılında Edwin S. Porter, The Great Train Robbery (Büyük Tren Soygunu) adlı filminde Pan kamera hareketini kullanarak bu alandaki öncülerden olmuştur. 1920 yılından itibaren ise hem yeni dönem kameramanların yeniliklere açık olması hem de teknik olanakların artmasıyla vinç ve kaydırma sinemada yerini almaya başlamıştır. Kamera Hareketleri Özel kamera ekipmanları operatörlüğü temelde kamera hareketlerinden ortaya çıkan bir durumdur. Bilinen basit kamera hareketlerinin yanında çok daha komplike kamera hareketlerini gerçekleştirebilmek için özel ekipman ve uzmanlık gerekmektedir. Temel Kamera Hareketleri Temel olarak 6 kamera hareketinden söz edilebilmektedir. Bunlar Zoom, Pan, Tilt, Dolly, Truck (Track) ve Pedestal'dir. Zoom (Optik Kaydırma): Zoom her ne kadar kamera ile yapılan bir hareket olmasa da temel kamera hareketleri arasında kabul edilmektedir. Değişebilir odak uzaklıklı objektiflere sahip kameralarda görüntünün odak noktasının bir motor vasıtasıyla ya da manuel olarak değiştirilmesidir. Yani temel olarak bir noktaya yaklaşım uzaklaşmadır. Pan: Kameranın yatay ekseninin bozulmadan sağa sola çevrilmesidir. Özellikle yatay ekseninde hareket eden objeleri takip etmek için kullanılmaktadır. Tilt: Kameranın dikey ekseninin bozulmadan kamerayı yukarıya ya da aşağıya hareket ettirmektedir. Bir binanın yukarıdan aşağıya taranması ya da bir insanın aşağıdan yukarıya görüntülenmesi gereken durumlarda kullanılabilir en temel kamera hareketidir. Dolly: Kameranın, gövdesi ile birlikte ileriye geriye hareket etmesidir. Zoom kamera hareketinin kamera ile yapılan versiyonudur. Tekerlekli tripod ya da ray sistemi üzerinde yapılabilmektedir. Truck (Track): Track kamera hareketi, kameranın gövdesi ile birlikte sağa sola hareket ettirilmesidir. Pan hareketinin kamera gövdesi ile birlikte yapılmasıdır. Tıpkı dolly'de olduğu gibi özel ekipmanlar gerekmektedir. Pedestal: Pedestal, kameranın gövdesi ile birlikte yukarıya aşağıya hareket etmesidir. Tilt kamera hareketinin kamera gövdesi ile yapılan versiyonudur.

KAMERA HAREKETLERİ İÇİN KULLANILAN ÖZEL EKİPMANLAR

Tripod Tripod en temel kamera ekipmanıdır. Sabit planlarda titreşimsiz bir çekim yapabilmek için kullanılacak en basit ekipmandır. Ayrıca pan, tilt ve zoom gibi kamera hareketlerinin düzgün ve akıcı şekilde yapılabilmesi de tripod ile son derece kolaydır. Tripodların altına tekerlek takılarak dolly ve truck kamera hareketleri de yapılabilir. Dolly Dolly, Türkçeye kaydırma olarak çevrilebilir. Altında tekerlek sistemi bulunan ve bu sayede kamerayı ileriye geriye sağa sola kaydırmaya yarayan düzeneğe verilen isimdir. Temelde 3 tip dolly vardır. • Stüdyo dolly: Stüdyo kullanımı için üretilen kendinden tekerlekli sistemlerdir. Hidrolik destekler sayesinde pedestal hareketini de yapabilmektedir. • Tripod dolly: Standart tripodların altına takılabilen tekerlek sistemleridir. • Track dolly: Tren rayı benzeri bir ray üzerine yerleştirilen 4 tekerlekten oluşan sistemdir. Kurulumu zor ve uzmanlık gerektirmektedir. Slider Track dolly benzeri taşınabilir dolly sistemlerine verilen isimdir. 60 cm'den 200 cm'ye kadar farklı uzunluklarda olabilmektedir. İki adet ray üzerinde kameranın kaydırılmasını sağlayan sistemdir. Manuel ve motorlu olmak üzere iki tip slider vardır. Manuel olanlarda kaydırma hareketi operatör tarafından yapılırken motorlu olanlarda motorlar kaydırmayı kontrol etmektedir. Ancak motorlara gereken ayar ve komutlar kameraman tarafından sağlanmaktadır. Slider kullanma teknikleri Tek Eksenli Hareket: Slider, zemin ya da tripod üzerine kurulur ve kamera sağa ya da sola kaydırılabilir. Track kamera hareketi yapabilmek için idealdir. İleriye Hareket: Slider'ın tripod ya da zemine dikey eksen oluşturacak şekilde kurulmasıdır. Böylece kamera sağa sola değil, ileriye geriye hareket ile kaydırılabilir. Dolly kamera hareketi için idealdir. Kamera Kaydırılırken Pan Yapmak: Kaydırma hareketini tek başına kullanmak yerine, aynı anda pan yapmak için de slider kullanılabilir. Böylece hem kaydırma hem de takip yapılarak dinamizm kazandırılır. Kamera Kaydırılırken Pan ve Tilt Yapmak: Kaydırma hareketi ile birlikte pan ve tilt hareketlerinin yapılmasıdır. Kameraman takip

etmek istediği objeyi takip ederken serbesttir. Slider'ı eğmek: Bu teknikte slider farklı aparatlar yardımıyla çapraz konumda kurulur. Böylece kaydırma hareketi jib benzeri bir kullanım ile yapılmaktadır. Slider Kullanım İpuçları Netlik Kaydırma: Çekim esnasında kaydırmanın bir noktasından sonra netliği başka bir nesne üzerine taşımak etkileyici görüntüler alınmasını sağlamaktadır. Ön Plan Kullanımı: Ön planı boş olan çerçevelerde kaydırma hareketi yeterince belirgin olamamaktadır. Bu nedenle kaydırma hareketi yapılırken çerçeve içerisinde sabit bir nesnenin olması hem derinliği arttıracak hem de kaydırma hareketini belirginleştirecektir. Slider'ı iki el ile kontrol etmek: Manuel modellerde akıcı ve düzgün bir kaydırma hareketi yapmak pratik ve tecrübe isteyen bir deneyimdir. Bu nedenle kontrollü bir kaydırma yapabilmek için sliderın iki el ile kontrol edilmesi daha kolay ve sorunsuz olacaktır. Sliderın hassasiyetini kontrol etmek: Sliderın akıcılığının ayarlanabilmesi bazı modellerde mümkündür. Sliderın üzerinde bulunan ayar vidaları ile sistemin kayma hızı sertleştirilebilir ya da yumuşatılabilir. Motorlu modellerde ise motor üzerinde hareketin hızını kontrol eden ayarlamalar farklı farklı hızlarda kullanılarak etkileyici görüntüler alınabilir. Crane Crane, kameranın ve bazı durumlarda kameramanın üzerine çıktığı ve yükselebilen sistemlere verilen genel isimdir. Kameramanın ve kameranın üzerine çıktığı sisteme Platform Crane ya da kısaca Crane denmektedir. Kalabalık sahneleri vurgulamakta ya da oyuncuyu üstten takip etmekte kullanılacak alternatif bir ekipmandır. Binaların dış cephesinden katlar arasında pedestal yapmak için kullanılacak ekipmandır. Jib Arm Jib Arm, Crane benzeri bir sistemdir; ancak kamera vincin ucundayken kameraman craneden farklı olarak platformun üzerinde değildir. Uzaktan kumanda ile sistemi kontrol etmektedir. Jib Arm'lar araç üzerine monte edilebildiği gibi tripod üzerine monte edilen sistemleri de vardır. Tripod üzerine monte edilen sistemlerin en bilineni Jimmy Jib firmasının ürettiği modeldir. Jimmy Jib, bir marka olmasına rağmen Türkiye'de Jib sistemler bu adla anılmaktadır. Kamera Dengeleme Sistemleri Kamera dengeleme sistemleri kameranın kameraman tarafından taşındığı ve hareket ettirildiği (kameramanın çekim esnasında yürümesi, koşması gibi) durumlarda ortaya çıkabilecek sarsıntıları gidermek üzerine tasarlanmış sistemlerdir. Manuel ve elektronik olmak üzere iki farklı sistem türü vardır. Manuel dengeleme sistemlerinin en bilineni Steadicam'dir. Tıpkı Jimmy Jib gibi Steadicam'de bir markadır. Ancak ilk üreten firma olması nedeniyle yaygın olarak bu isimle anılmaktadır. Manuel dengeleme sistemi görüntü yönetmeni Garrett Brown tarafından 1970'li yılların başında icat edilmiştir. Steadicam'ler dengeleyici (stabilizer) ve yelek (vest) olmak üzere iki parçadır. Dengeleyici kısma kamera, monitör ve gerekli aksesuarlar takılmakta, yelek kısmı ise kameraman tarafından giyilmektedir. İki parça hidrolik ya da yaylı bir kol aracılığıyla birbirine bağlanır ve bu kol, yürüme esnasında oluşacak titreşimleri engeller. Steadicam'lerin sağlıklı çalışabilmesi için dengelerinin düzgün yapılması gerekmektedir. Steadicam iki şekilde kurulmaktadır. Kameranın üstte olduğu Yüksek Mod (High Mode) ve kameranın altta olduğu Alçak Mod (Low Mode). Elektronik dengeleme sistemleri ise Gimbal'lerdir. Gimballer, üzerinde bulunan motorlar sayesinde kameranın dengelenmesini kontrol etmektedir. Steadicam'lerin aksine kurulum ve dengeleme aşaması daha kolaydır. Freefly firmasının ürettiği MOVI ve DJI firmasının ürettiği RONIN en bilinen ve yaygın olarak kullanılan gimbal modelleridir. Gimbalin dengesi ne kadar iyi yapılırsa motorlara düşen yük o kadar azalır ve batarya tasarrufu sağlar. Gimballer dengelenirken aşağıdaki adımlar takip edilir. • Kameranın ön/arka dengesi (Kaba) • Dikey eksen dengesi • Yatay eksen dengesi • Kameranın ön/arka dengesi (İnce) • Pan dengesi Yazılım ile motor ayarları